www.nv-online.info

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

Народная Воля

№ 21 (4273)

13 сакавіка 2018 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

НУ І НУ!

Пагулялі!

За чатыры выхадныя дні з 8 да 11 сакавіка ў Беларусі былі затрыманы 333 п'яныя вадзіцелі.

Як паведамляе ДАІ, за студзень-люты 2018-га такіх было больш за 2900 чалавек. У дачыненні да 120 распачалі крымінальныя справы.

Як вядома, за кіраванне аўтамабілем у стане алкагольнага ап'янення пагражае пазбаўленне права кіравання ўсімі транспартнымі сродкамі на 3 гады, штраф – ад 1225 да 2450 рублёў. У выпадку, калі п'янага кіроўцу злавяць паўторна на працягу года, у дачыненні да яго распачынаюць крымінальную справу. Прадугледжана канфіскацыя аўтамабіля.

ГУЧНАЯ СПРАВА

Генадзь ФЯДЫНІЧ:

«Дапыталі ўжо каля 500 сябраў нашай арганізацыі!»

Нагадаем, што бухгалтар прафсаюза РЭП **Ігар Комлік** утрымліваўся пад вартай з 2 жніўня ў межах крымінальнай справы, узбуджанай супраць яго і старшыні прафсаюза РЭП **Генадзя Фядыніча** па ч.2 арт.243 Крымінальнага кодэкса РБ (ухіленне ад выплаты сум падаткаў, збораў у асабліва буйным памеры).

Санкцыя гэтага артыкула прадугледжвае пакаранне да 7 гадоў зняволення з канфіскацыяй маёмасці. Паводле афіцыйнай інфармацыі Камітэта дзяржаўнага кантролю Беларусі, у ходзе праверкі ў межах узбуджанай крымінальнай справы ўстаноўлена, што «старшыня і галоўны бухгалтар прафсаюзнай арганізацыі з мэтай асабістага ўзбагачэння адкрылі ад імя прафсаюза рахункі ў замежных банках, на якія пастаянна паступалі буйныя сумы грашовых сродкаў».

2 кастрычніка Ігар Комлік быў вызвалены з СІЗА пад падпіску аб нявыездзе, але расследаванне ідзе да гэтага часу. Днямі стала вядома, што яно працягнута да 1 мая.

– На сённяшні дзень следчыя дапыталі па ўсёй краіне ўжо каля 500 сябраў нашага прафсаюза, – распавядае **Генадзь ФЯДЫНІЧ**. – *І допыты працягваюцца. Я ў найноўшай гісторыі наогул не памятаю сітуацыю, каб па крымінальнай справе выклікалі да следчых столькі людзей. У мяне складваецца ўражанне, што ўлады проста правяраюць колькасць сябраў арганізацыі ды перапісваюць іх.*

– Арыштаваную камп'ютарную тэхніку вам пакуль не вярнулі?

– Не вярнулі, хаця прайшло ўжо больш за паўгода пасля таго, як яе забралі. Што, за такі час нельга было правесці неабходную тэхнічную экспертызу? Безумоўна, можна пры жаданні. Мы звярталіся і ў пракуратуру, і ў Адміністрацыю прэзідэнта, каб нам хутчэй вярнулі камп'ютары, але прыйшоў адказ, што, маўляў, экспертыза працягваецца. Такім чынам, паралізоўваецца наша праца.

А днямі памежнікі знялі з цягніка майго намесніка Зінаіду Міхнюк і каардынатара маладзёжнай сеткі Ганну Дусь, якія вярталіся з Вільнюса ў Мінск. Некалькі гадзін даглядалі асабістыя рэчы, затым адпусцілі. Мы, безумоўна, усё гэта без увагі не пакінем, паспрабуем высветліць, на якіх падставах памежнікі і мытнікі выкідваюць людзей з цягніка, і яны затым вымушаны з цяжкасцямі дабірацца дадому. Нічога ж супрацьпраўнага ў іх дзеяннях не было. Гэта проста здзек!

– Адным словам, ціск на ваш прафсаюз працягваецца...

– Так, і я не выключаю, што некаторыя сябры вымушаны будуць пакінуць арганізацыю, каб не дадаваць сабе і сваім блізкім праблем. Відаць, мы сталі персонамі нон грата. Напрыклад, зараз падалі ў рэгіёнах 15 заявак на пікеты 15 сакавіка – у Дзень Канстытуцыі, але пакуль што паўсюль атрымліваем адмовы ад мясцовых улад.

Сяргей НІКАНОРАЎ.

АНОНС

У Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі «Грамада» – новы лідар!

(Інтэрв'ю з Ігарам Барысавым чытайце на 2-й стар.)

(Інтэрв'ю з Ігарам Барысавым чытайце на 2-й стар.)

ТОЧКА ЗРЕНИЯ

Александр ФЕДУТА

Без бани...

В медиа прошла информация о том, что в Березовском районе местная администрация выставила на продажу баню, построенную в родной деревне бывшим олигархом Юрием Чижом. Почему? Потому что содержать баню – дорого.

Проблема в том, однако, что в большинстве деревень баня необходима. По крайней мере там, где живут в основном уже немолодые люди. Молодежь, сумевшая провести в родительские дома водопровод и отопление, найдет деньги и для того, чтобы оплачивать горячую воду и принимать душ столько раз, сколько душе угодно и состояние позволяет. Некоторые – те, что любят погорячее, – предпочтут баньку во дворе. Но в большинстве случаев для деревенского жителя общественная баня – самый дешевый способ постоянной поддержки своего организма в чистоте.

Однако бани – учреждения дотируемые. Находятся они на балансе местных властей. А у местных властей денег для содержания бани нет. Поскольку сама местная власть в эту баню может и не ходить (способы очистить душу и тело у нее другие, часть из которых я описал выше). И сокращение расходов начинается с того, чем эта самая власть не пользуется. И центральная власть сельской баней не пользуется: ее представители могут посетить роскошную сауну в каком-нибудь спортивном комплексе, находящемся в Минске и построенном за счет всех налогоплательщиков – включая немолодую женщину, которую лишают сегодня сельской бани.

Хорошо (то есть, конечно, очень плохо, но это уже к слову), оставим баню в покое. Зато наше социально ориентированное государство заботится о здоровье граждан, и медицина у нас бесплатная.

Заботится, говорите? Получилось так, что одна из моих молодых родственниц нуждается в проведении магнитно-резонансной томографии. Работает она воспитательницей в детском саду. Нет, конечно, ей не отказали в проведении надлежащей процедуры. Ее поставили в очередь. Знаете, когда эту самую МРТ ей сделают? В августе 2019 года. За это время молодая мама может помереть, но государство социально ориентировано: чиновникам построили за сто с лишним миллионов евро новую роскошную лечебницу подальше от глаз электората, а очередь на МРТ (бесплатную) выстроилась, как мы видим, более чем на год. На некоторые процедуры она короче: заглотнуть зонд и проверить, зажила ли язва желудка, я смог, записавшись в очередь за месяц. За месяц, кстати, желудок мог прорваться, и я рисковал помереть, но государство у нас настолько социально ориентировано, что не отвечает за своевременность предоставления бесплатных услуг.

И это при том, что налоги я – как и воспитательница в детском саду, и старуха в деревне – плачу.

Социальная ориентированность государства превратилась в идеологическую формулу, за которой очень мало что стоит. Оно (государство) стремится содрать с каждого из нас деньги по максимуму – даже за то, за что оно деньги уже один раз получило. Идут налоги на здравоохранение? А мы еще одну процедурку выведем из числа бесплатных! Идут налоги на образование, и выпускной вечер среди тех услуг, которые предоставляет государственное учреждение образования (как последнюю услугу выпускнику)? А руководство гимназии или школы легко может востребовать арендную плату за проведение выпускного вечера! Исполком радостно отрапортовал, сколько народу вышло разгребать неожиданно (!!!) обрушившийся на нашу гордую родину снег? Спокойно, не суетитесь: разгребали снег где-то там, где мы с вами не живем, – к нам его приедут разгребать после того, как пенсионеры успеют протоптать дорожки к магазину – ножками, сограждане, ножками...

Все это – иногда прямые, а иногда косвенные формы относительно честного грабежа, до которого снисходит наше государство. Пресловутая формула Марианны Щеткиной о необходимости жить по средствам оказалась вполне сродни известному совету королевы Франции употреблять пирожные, раз уж на хлеб денег не хватает. На пирожные – и даже с вишенкой вроде проведения европейских спортивных игры – у белорусского правительства деньги есть, а вот на хлеб насущный (баня в селе, МРТ в городе) упорно не хватает. Правда, Марию-Антуанетту благодарные французы обезглавили, чтобы глупостей больше не говорила, зато Марианну Акиндиновну всего лишь перевели в верхнюю палату парламента. Из благодарности, вероятно, за укрепление авторитета нашего социально дезориентированного государства в глазах рядовых граждан.

ПАД ГРАДУСАМ

Зіма ўпарціцца...

Сіноптыкі абяцаюць маразы да -11...-15°C.

Хаця бліжэйшыя дні ў Мінску будзе вельмі цёпла. Сёння, у аўторак, чакаецца +7...+9°C, у сераду да +10°C.

А з чацвярга пачне халадаць.

Вечарам у пятніцу будзе да -7°C, а ў суботу днём у Мінску – наогул -11°C. У Брэсце будзе да -9°C. Абяцаюць моцны снег, завіруху, парывісты вецер.

УТРАТА

Скончался гений перевоплощения,

который поддержал белорусского драматурга Андрея Курейчика

Умер народный артист СССР Олег Табаков. Он был одним из самых успешных, знаменитых, а главное – любимых советских и российских актеров второй половины XX века. Табаков сыграл более 120 ролей в кино: и Марка Твена, и Обломова, и, страшно подумать, Кащея Бессмертного, и многих других самых разных персонажей. Даже злодеи в его исполнении получались настолько обаятельными, что порой вызывали большую симпатию, чем положительные герои. Он был гений перевоплощения.

С 1970-го по 1976 год Олег Павлович Табаков был директором театра «Современник». В 1976 году набрал свой первый курс на базе ГИТИСа, и уже через год первокурсники Табакова стали давать спектакли в помещении бывшего угольного склада на улице Чаплыгина – так появился легендарный подвал под названием «Табакерка». Официально ее признали театром-студией только в 1986 году.

С 2001 года Олег Павлович Табаков одновременно являлся художественным руководителем «Табакерки» и МХТ имени Чехова, актером в обоих театрах, руководителем кафедры актерского мастерства в Школе-студии МХАТ, актером кино, продюсером, а также читал лекции студентам зарубежных университетов.

У Олега Табакова во МХТ имени Чехова проходил стажировку известный белорусский киносценарист и режиссер Андрей Курейчик. Именно во МХТ и состоялась премьера спектакля «Пьемонтский зверь» по пьесе Курейчика, ставшего одним из победителей конкурса современной пьесы, учрежденного Олегом Табаковым

Табаков был женат вторым браком. От первого брака с заслуженной артисткой РСФСР Людмилой Крыловой есть сын – актер и ресторатор Антон Табаков (1960) и дочь – актриса Александра Табакова (1966). От второго брака с актрисой Мариной Зудиной есть сын – актер Павел Табаков (1995) и дочь Мария (2006).

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Павел БЕЛАВУС:

«Праз некалькі дзён прадставім усю праграму свята»

Арганізатары вялікага канцэрта, які павінен адбыцца 25 сакавіка, у Дзень Волі, ля Вялікага тэатра, пакуль не раскрываюць усе сакрэты.

Як вядома, сёлета Беларусь адзначае 100-годдзе з моманту ўтварэння Беларускай Народнай Рэспублікі. У гэты дзень каля Тэатра оперы і балета павінен адбыцца вялікі канцэрт, які дазволены гарадскімі ўладамі. Паводле папярэдніх звестак, падчас мерапрыемства выступяць Лявон Вольскі, «Крама», Neuro Dubel, Dzeciuki, Akute, The Superbullz, Кася Камоцкая і ўдзельнік ЛСП Пётр Клюеў. Быў запрошаны таксама Сяргей Міхалок, але 25 сакавіка *ў яго запланаваны канцэрт у Мазыры, таму яго ўдзел у сталічнай акцыі пад пытаннем.*

Нагадаем, што святочны мітынг і канцэрт пад агульнай назвай «Свята Незалежнасці» пройдуць з 14.00 да 19.00. Збор пачынаецца з 13.00. Арганізатараў вызвалілі ад платы за паслугі міліцыі і медыкаў, а таксама ад уборкі тэрыторыі. Вядома, што на мітынг можна прыносіць сімволіку, якая адпавядае тэматыцы мерапрыемства.

– Зараз ідуць розныя арганізацыйныя працэсы і ўзгадненні, – сказаў учора "Народнай Волі" адзін з арганізатараў мерапрыемства **Павел БЕЛАВУС**. – Вырашаем з уладамі і праваахоўнымі органамі арганізацыйныя пытанні, фарміруем спіс музыкантаў, якія выступяць на канцэрце.

– Хто з музыкантаў ужо гарантавана выступіць?

– Калі на сто працэнтаў сфарміруецца спіс, тады яго афіцыйна і агучым. Як кажуць, не хочацца бегчы наперадзе паравоза. Бо ёсць такія, хто, скажам, на 90 працэнтаў пацвердзіў свой удзел, але ж застаецца, хаця і малая, верагоднасць, што не зможа паўдзельнічаць у святочным мерапрыемстве. Таму не хацелася ўводзіць людзей у зман. Вось чаму ўсе арганізатары вырашылі пакуль з гэтай нагоды ніякую інфармацыю не даваць.

– Ці працягваюцца перамовы з Сяргеем Міхалком?

– Так, гэтае пытанне павінна вырашыцца на працягу бліжэйшых двух дзён. Праўда, не магу сказаць, у які бок хіснецца сітуацыя.

13 сакавіка мы агучым інфармацыю па затратах на падрыхтоўку мерапрыемства і распавядзём пра нашых спонсараў. А яшчэ праз дзень, думаю, зробім афіцыйную заяву і прадставім грамадскасці ўсю праграму свята.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

УВАГА!

«Народная Воля» шукае дырэктара па развіцці

Функцыянальныя абавязкі:

- аналітыка, арганізацыя і кантроль за рэалізацыяй газеты праз рознічны гандаль;
- арганізацыя і правядзенне падпісных кампаній;
- работа з рэкламадаўцамі;
- арганізацыя і правядзенне конкурсаў, віктарын, выстаў, чытацкіх канферэнцый, сустрэч, скіраваных на павышэнне папулярнасці "Народнай Волі", пашырэнне яе аўдыторыі;
- прыцягненне інвестыцый для рэалізацыі сумесных праектаў.

Заробак – дастойны.

Забяспечваецца службовым аўтатранспартам. Наяўнасць вадзіцельскага пасведчання абавязковая.

Рэзюмэ дасылаць: nvonlineinfo@gmail.com

Тэлефон для справак: +37517-328-68-71.

Сумоўе – у зручны для вас час.

Рэдакцыя.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Ігар БАРЫСАЎ:

«Мой сямейны дабрабыт не звязаны з партыйнай дзейнасцю…»

Новым старшынёй Беларускай сацыял-дэмакратычнай партыі “Грамада” стаў 35-гадовы палітык.

– Я не рваўся на пасаду старшыні, але такім было рашэнне каманды, – *сказаў учора “Народнай Волі” Ігар Барысаў.*

– Але ж пра тое, што партыю ўзначаліце менавіта вы, было вядома яшчэ за некалькі месяцаў да партыйнага з’езду. Скажыце шчыра – рыхтаваліся?

– Усе кіруючыя органы партыі пацвердзілі маё папярэдняе вылучэнне, а з’езд – падтрымаў.

Я лічу, што абралі прымальны склад і намеснікаў, і Цэнтральнага камітэта. Мы нікога не крыўдзілі, і ў кіруючыя органы ўвайшлі і тыя, хто моцна крытыкаваў папярэднюю верхавіну партыі. Мы наўмысна нікога не “рубілі”. Такім чынам прадэманстравалі, што адкрыты да камунікацыі, але не прымаем ні шантаж, ні ўльтыматумы, ні паклёпы, ні інфармацыйныя ўкіды. Калі ўсе гэтыя закулісныя гульні спыняюцца, тады пачынаецца сапраўдная праца. Спадзяюся, бар’ер недаверу будзе пераадолены. Але я разумею, што гэта справа не аднаго месяца.

Я больш чым перакананы, што ў БСДП вельмі добры патэнцыял і электарат, які можа падтрымліваць нашы ідэі. Галоўнае ў праграме партыі – гэта абарона сацыяльных інтарэсаў грамадзян, і людзьмі наёмнай працы павінна быць вельмі запатрабавана. Сёння мы фактычна прамая канкурэнцыя дзеючай уладзе.

– Вы, канешне, прыгожа сказалі, але калі вярнуцца да рэчаіснасці, то…

– Я разумею, пра што вы хочаце сказаць. Нам ёсць яшчэ, над чым працаваць.

На жаль, у нас няма дзяржаўнага фінансавання – гэта моцна падкошвае партыю. У нас няма заканатворчай ініцыятывы – мы не можам прапаноўваць свае законапраекты ў Палату прадстаўнікоў. У нас няма галасавання па партыйных спісах. Усё гэта тармозіць развіццё палітычных арганізацый. А калі ўлічыць, што рэжым носіць рэпрэсіўны характар, то ўдзел у выбарчых кампаніях нашых патэнцыяльных кандыдатаў таксама адбівае ахвоту займацца палітыкай. Можна праз удзел у так званых выбарах і з універсітэта вылецець, і страціць працу, і мець іншыя непрыемнасці. На мой погляд, тых, хто вырашыў узяць удзел у выбарчай кампаніі, можна лічыць адважнымі людзьмі. Але калі б у нас былі адкрытыя і дэмакратычныя выбары, то, канешне, ад БСДП у дэпутаты мясцовых Саветаў пайшло б не 54 кандыдаты, а значна больш.

Ігар Барысаў з жонкай.

– Сёння існуе зарэгістраваная Сацыял-дэмакратычная грамада Станіслава Шушкевіча, шэраг незарэгістраваных аргкамітэтаў па стварэнні сацыял-дэмакратычных партый. Як казаў некалі той жа Анатоль Ляўковіч, было б няблага іх аб’яднаць і зрабіць адну моцную партыю...

– Ляўковіч якраз сёння мяне віншаваў з новай пасадай. У яго, дарэчы, нямала добрых ідэй, проста яны вельмі глабальныя…

Я выступаю за тое, каб была пляцоўка для камунікацый. Каб падтрымліваць сувязь з прафсаюзамі – яны адстойваюць правы людзей на прадпрыемствах, а сацыял-дэмакраты – на нацыянальным узроўні.

– Ведаю, што ў вас добрая англійская мова…

– Сапраўды, магу гэтым пахваліцца. Свабодная англійская мова здымае бар’еры ў камунікацыях з міжнароднымі партнёрамі, дыпламатычным корпусам. Будзем спадзявацца, што апраўдаю давер людзей, якія мяне абралі…

– Напярэдадні з’езда нехта зрабіў рассылку па паштовых скрынях пра тое, што вы невядома на якія сродкі набылі кватэру ў Магілёве з відам на Дняпро і новае аўто з салона… Пытанне просіцца само сабой: за якія шышы?

– Калі балатаваўся ў Магілёўскі абласны Савет, я друкаваў дэкларацыю аб даходах. Раю ўсім, каго цікавіць маё фінансавае становішча, туды зазірнуць. Кватэру я набыў не пазаўчора і нават не год таму. А што тычыцца майго сямейнага аўто, то яму 10 гадоў. І набываў я яго не ў салоне…

Мой сямейны дабрабыт не звязаны з партыйнай дзейнасцю.

– Дарэчы, пра сям’ю. Адразу пасля выбараў вы зрабілі прыгожы здымак разам з жонкай Аленай, якая цёпла павіншавала вас у сацсетках з пасадай: *“Хачу пажадаць табе плённай працы, поспехаў, моцнага здароўя, вялікай Веры ў сябе і моцнасці Духу! Твая сям’я, твае дзяўчынкі заўсёды з табой у дзейнасці, у радасці, у расчараванні, у сэрцы, у тваім жыцці”.*

– Алена зараз знаходзіцца ў дэкрэтным адпачынку – у нас двое дзетак. Старэйшай у маі будзе восем, малодшай – хутка год і восем месяцаў. Жонка – сябра нашай партыі, займаецца жаночым лідарствам. Таксама Алена з’яўляецца старшынёй таварыства ўласнікаў у доме, дзе мы жывём. Таму ў нас дом – гэта сапраўдны баявы штаб…

Марына КОКТЫШ.

ДАРЭЧЫ

За Саладуху!

Новы старшыня БСДП “Грамада” Ігар Барысаў гаворыць, што будзе шкадаваць, калі ***Аляксандра Саладухі*** *не будзе на канцэрце з нагоды 100-годдзя БНР. І заклікаў арганізатараў канцэрта зрабіць усё, каб спявак пагадзіўся выступіць.*

– Доўгі час тэма БНР была элітарнай, гэтаксама як і выступленні “Генералаў айчыннага року”, – *тлумачыць Барысаў сваю пазіцыю.* – Саладуха – гэта акурат сімвал папсовасці, альбо так званай эстраднасці, а не сэнсавасці і андэграўнднасці. Эстрадная культура бліжэй большай частцы беларусаў, а калі пад шыльдай БНР выступіць Саладуха – гэта будзе вялікая справа і прасоўванне ідэй БНР у масы. Гэта будзе акурат сведчаннем таго, што і эстрада беларуская, якая б яна ні была, не цураецца ідэй БНР і беларускай незалежнасці. Ідэі БНР мусяць перастаць быць сакральнымі. Іх месца мусяць заняць ідэі ліцвінства.

НЕ МОГУ МОЛЧАТЬ!

Сергей НЕРОВНЫЙ

Нелюбовь

Нельзя все время обманывать всех, да и не нужно: одного раза в четыре года вполне достаточно.
Из книги Э.Маккензи «14.000 фраз…»

Человек недюжинной интеллектуальной силы и большого мужества Л.Ермошина из ЦИК как-то заявила, что тот, кто не ходит на выборы, по сути аморален. Потому что не любит свою страну. Сильное заявление! Тогда я аморал-рецидивист, и Земля терпит меня исключительно по Божьей милости, которая, как известно, безгранична. Я давно не хожу на выборы и бюллетени вижу только издалека – как наблюдатель. И мои наблюдения давно сформировали мое отношение к выборам, которые Лидия Михайловна призывает любить. Не люблю я их, а страну люблю. Парадокс? Нет!

Когда власти затевают очередной хоровод с выборами, хочется заткнуть уши и закрыть глаза, чтобы не слышать и не видеть циничное и наглое действо, название которого, впрочем, хорошо прописано не в Избирательном кодексе, а в Уголовном. И совершают его наглые и циничные людишки, которые уверены в своей безнаказанности, в том, что их в случае чего прикроют.

Незадолго до «Дня Святой Лидии» 18 февраля встретил знакомого, говорю: «*Если пойдешь на «выборы», поддержи нашего Юрия Шувалова, он один не из «списка власти»*. Знакомый отвечает: «*Нет, не пойду. Бесполезно. Я сам несколько лет был председателем участковой комиссии и знаю, как это делается*». И немного рассказал. Правда, для меня большой тайны не открыл, слышал я об этом не раз.

Правда, зная все это, надеешься, что власть образумится, включит демократические процедуры хотя бы на чуть-чуть, даст возможность выпустить пар, соберет некоторые аргументы для своих же граждан и мирового сообщества – предложит включить в избирательные комиссии кого-то из оппозиции, не будет давать команду на обеспечение 90% явки, проведение в «депутаты» только «своих». Но с каждым годом убеждаешься, что власть ведет Беларусь к бездне или, как сказал Сергей Калякин, – к гражданской войне. Потому что с каждым годом все меньше людей, которые доверяют власти, и все больше тех, кто ее ненавидит. И если это не учитывать, пророчества лидера партии «Справедливый мир» С. Калякина могут сбыться.

Чего будут стоить эти «выборы», стало понятно, когда явка на досрочное голосование, объявленное ЦИК, стала зашкаливать с первых дней. Рекорд за рекордом. Участковые комиссии трудились, как стахановцы, – кто выдаст больше. И выдавали. Краснобудская участковая комиссия во главе с Н.Бычковой собрала за пять дней «досрочки» 465 голосов из 917. Не исключено, что некоторые голоса были взяты, как говорится, из загробного мира и не были подкреплены документально, иначе не было бы отказа в возможности ознакомиться со списками. Прокуратура, не будь дура, легко бы установила подлог, даже не прибегая к услугам экспертов-почерковедов. Однако нельзя замахиваться на «святое».

17 февраля, в субботу, решили с Н.Федоренко прогуляться по городским участкам, посмотреть, как «гонят вал» наши доблестные комиссии. Раньше протоколы вывешивали на стекло, чтобы людям было удобно ознакомиться с цифрами. В Избирательном кодексе так и написано: протоколы вывешиваются на всеобщее обозрение. На участке в СШ №3 протокола на стекле не было. Вываливившийся из участка во главе других членов комиссии бывший демократ, а ныне твердый сторонник власти С.Морозов, ехидно улыбаясь, пояснил, что протоколы вывешиваются в участке, а он уже закрыт. Пришлось напомнить ему биографию политика-перевертыша, умеющего «включать дурака», когда это необходимо. Он вроде как посчитал это за оскорбление, попытавшись уязвить меня тем, что «сладко живу на деньги демократии». Мой ответ был мгновенен и напоминал ему о том, что он от этой «сладкой жизни» в конце 90-х годов прошлого века отказался и побежал каяться в «белый дом».

Протоколов с цифрами досрочного голосования мы не нашли нигде. В воздухе повис запах «любви к Родине» – как в загаженном, неосвещенном туалете во дворе Краснобудского сельсовета, где нам пришлось провести целый день в качестве наблюдателей за «выборами». Там комиссия, не удовлетворившись беспрецедентной досрочной явкой, бросила в бой переносные урны. В результате такого креатива комиссии вышло, что на участке (по «выборам» в райсовет) досрочно и на дому проголосовало 350 человек из 382, а явка составила почти 90%. Два дня я благодарил Бога, что он удержал меня от непоправимого – у меня просто сжимались кулаки от негодования, вызванного сверхнаглостью счетчиков. И мне до сих пор снятся сны, в которых всякого рода служки с красными урнами рыщут по городу и воруют голоса почтенной публики.

Какая здесь может быть любовь?

г. Кричев.

СИТУАЦИЯ

Михаил КОРШИКОВ, междугородный автоперевозчик из Славгорода:

«Только стал немного зарабатывать, как часть денег хотят отнять»

Как известно, в феврале на рынке междугородных пассажирских перевозок случился переполох. Из-за обновленной редакции закона «Об автомобильном транспорте и автомобильных перевозках» многие водители, которые осуществляли «нерегулярные перевозки» (т.е. тогда, когда собиралось необходимое число пассажиров), не вышли в рейсы, и жители Слуцка, Солигорска, Бобруйска и других городов не смогли добраться туда, куда планировали. Сейчас, сообщает Министерство транспорта, ситуация изменилась, маршрутное сообщение в проблемных городах восстановлено, а на 7 марта уже 133 частных перевозчика подали заявки на получение права на регулярные перевозки. Минтранс собирает последние данные по областям, которые будут обнародованы в ближайшие дни. Вероятно, «нерегулярных маршрутчиков», которые согласились работать в новых условиях, будет еще больше.

Михаил Коршиков, индивидуальный предприниматель из города Славгорода Могилевской области, имеет небольшой парк – четыре маршрутки, которые осуществляют перевозку пассажиров по маршруту Славгород–Могилев–Славгород. Коршиков в числе тех, кто категорически отказывается работать по новым правилам, но и работу не останавливает.

– Работаю по новой схеме, – поясняет Михаил. – Изменения в законодательстве – это ведь не запрет на перевозку пассажиров. Просто сейчас нам – нерегулярным перевозчикам – нельзя взимать плату (брать деньги) у пассажиров, это должен осуществлять заказчик. Поэтому наши пассажиры организовываются в группу, назначают лидера, который собирает у них деньги, а потом оформляет договор со мной на перевозку и передает мне деньги в обмен на билеты.

– Михаил, почему вы отказываетесь работать по-новому?

– Потому что нововведение лишит меня значительной части прибыли. А я только-только стал зарабатывать, рассчитался с кредитами. В 2008 году я купил в минском автосалоне четыре новые машины – 42 тысячи долларов каждая. Взял кредит в валюте под 47 (!) процентов годовых. Девять лет его выплачивал, концы с концами, можно сказать, сводил, только последнее время стал немного зарабатывать, около тысячи долларов в месяц прибыль выходила. А сейчас у меня часть денег просто хотят отнять, буду иметь уже долларов 700 в лучшем случае. Работать по новым правилам нерентабельно. Ведь что от нас теперь требуется? По сути, нас хотят приравнять к государственным перевозчикам. Мы обязаны отправляться с вокзала и реализовывать билеты через кассы автовокзала, ездить по определенному маршруту и согласно расписанию, останавливаться на конкретных остановках и т.д. 15-20 процентов прибыли мы будем обязаны отдать вокзалу. Кроме того, сразу на руки деньги я получать не буду, придется ждать, пока их автовокзал перечислит на мой счет, это в лучшем случае через месяц.

На мои машины поставят GPS-навигацию, и водители обязаны будут ездить только по конкретному маршруту. А сейчас я буквально каждого пассажира забираю из дому, кто-то просит подвезти в Могилеве к определенному месту (студенты, например, часто просят сделать остановку около университета). Ни я, ни мои водители никогда не отказывают. Всем удобно! А по новым правилам я уже так не смогу. У водителя будет карта маршрута с указанием улиц, по которым он должен ехать. Отклонился от маршрута – заплати штрафные санкции. Плюс деньги потребуются на обслуживание GPS-навигации.

– А конкуренты в городе у вас есть?

– Пока нет, но обещают, что скоро появятся. Я читал, что в некоторых городах, где такие же, как я, перевозчики отказываются работать по новым правилам, появились новые «маршрутчики» – крупные частные перевозчики подали заявки на эти маршруты. Правда, заключают они временные договора.

В таких городах, как Славгород, конкуренты, наверное, появятся, когда будет объявлен тендер. Не исключаю, что они придут на рынок с более новыми автомобилями, и с ними я конкуренцию на тендере не выдержу. А пока в Могилевской области практически везде: в Круглом, Быхове, других райцентрах – перевозчики работают так, как я.

– А когда состоится тендер?

– В том-то и вопрос: почему его отложили на три месяца, а не объявили сейчас? Чтобы кто-то успел подготовиться и вытеснить с рынка индивидуальных предпринимателей, таких, как я?

– Значит, лишатся работы ваши водители и вы? Кстати, вы какую зарплату им платите?

– Рублей 500 в месяц – все зависит от того, сколько мы работаем, заказы в основном идут в выходные дни. Кроме того, мы платим налоги в Фонд соцзащиты, единый налог – 109 рублей за каждый автомобиль ежемесячно. Два раза в год проходим техосмотр, а техосмотр одного автобуса – это 450 рублей.

И страховка пассажиров у нас есть. Причем она всегда была самая дорогая. То, что сегодня говорит Минтранс, мол, мы не гарантируем безопасность пассажирам, – чушь. И лицензия у нас есть, и свидетельство о госрегистрации, и все другие атрибуты, необходимые для перевозки пассажиров автомобильным транспортом. Единственное, что мы не должны были согласовывать свои маршруты с госорганами.

Я однозначно работать по новым правилам не буду. Зачем мне кого-то кормить?

Мария ЭЙСМОНТ.

СУДЬБЫ ЛЮДСКИЕ

Семен Шарецкий в эмиграции

Встреча С.Г. Шарецкого с экс-спикером Палаты представителей Конгресса США Джоном Хастертом.

По-разному складываются судьбы людей. Думал ли Семен Георгиевич Шарецкий, родившийся на Новогрудчине, что на склоне лет окажется за океаном? Вряд ли. Но в июле 2001 года он эмигрировал в США.

Из уст кое-кого вслед неслось: «Струсил. Сбежал». Не берусь судить, насколько справедливы эти слова по отношению к С.Г.Шарецкому, но тогда, почти 17 лет назад, он сделал свой выбор – оставил Родину и после нескольких месяцев проживания в Литве попросил убежища в США. В 1990-е годы Беларусь потрясали драматические события, и Семен Георгиевич, можно сказать, оказался в их эпицентре. Будучи спикером Верховного Совета 13-го созыва, он вступил в открытое противоборство с молодым президентом А.Г.Лукашенко…

Большинству читателей «Народной Воли» не нужно рассказывать о политических баталиях тех дней, они разворачивались на виду у всей страны. Александр Григорьевич удержался у власти, а оппонентов постигла печальная участь. С.Г.Шарецкий оказался в далекой Америке. Имел некоторое время статус политбеженца, а затем получил гражданство, теперь живет вместе с женой, старшим сыном и внуками в городе Ливерморе (штат Калифорния). Несмотря на свои «за ...десят», все такой же: энергичный, активный, с такой же выжидательно-пытливой хитринкой в глазах.

– *Куда деваться! Надо быть активным! Тем более что я теперь перешел на диету: только растительная пища! Мясные, молочные продукты все исключены! Только овощи, фрукты, рыба. Хлеб заменяют орехи, авокадо...*

Много путешествуем. Летали во Флориду – в Майами, Лас-Вегас, побывали в Лос-Анджелесе, часто бываем в Сан-Франциско... Ездим в Техас к младшему сыну, у него там, как и здесь у старшего, свой дом.

– *У него дом на берегу озера, 90 метров собственного берега,* – вступает в разговор Галина Ивановна, жена. – *Выходишь на пирс и ловишь рыбу.*

– *На живца...*

Супруги, весело дополняя друг друга, раскрывают рыбачьи секреты.

– *Мой последний улов – 9 килограммов!*

– *Вот посмотрите!..* – Галина Ивановна достает из морозильника здоровенную рыбину. – *Это широкоротый окунь весом в полтора килограмма!*

– *У нас пятеро внуков. Четверо имеют высшее образование – бакалавры. Наш старший внук Семен недавно женился; вышла замуж и наша старшая внучка Валерия, ее свадьбу гуляли на корабле. Она тоже имеет свой дом. Младшая внучка продолжает учиться.*

– О нас заботятся... Мы в этой стране не работали, но нас обеспечили достойным жильем, пособием, медициной – что еще надо?

Семен Георгиевич – доктор экономических наук, профессор. Он активно сотрудничает с многими русскоязычными газетами и журналами Кливленда, Сан-Франциско, Сакраменто.

– *Быть белорусом – не казаться... Думая о Родине, пишу о нашей Беларуси, ее истории и культуре – о народных поэтах Янке Купале и Якубе Коласе, писателе Василе Быкове, народном артисте СССР Григории Ширме, поэте Александре Мицкевиче, революционере Кастусе Калиновском... Выступаю с докладами на эти темы в кружке научных работников. От своей семьи подарили местной американской православной церкви икону Евфросинии Полоцкой.*

Предмет моего особого вдохновения последних лет – цикл историко-публицистических статей под условным названием «Призрак и реалии коммунизма». Они вошли в недавно изданную книгу «Вдумываясь в прошлое».

То, что недосказал в своих лекциях по курсу «Экономика сельского хозяйства», когда работал преподавателем в Минской высшей партийной школе, теперь по возможности дополнил, а что-то – уточнил.

Семен Георгиевич продолжает рассказывать...

О книге «Вдумываясь в прошлое»

– Книга состоит из двух частей. Первая – «Фрагменты из истории СССР». Понятно, не обошел я и такой вопрос: почему распался Советский Союз?»

Вторая часть книги – «Эпизоды Второй мировой войны»: как вызревала, начиналась, ее уроки... В основе исторических очерков – свидетельства и документы. И, конечно, мои выводы, рассуждения.

При переезде в Штаты мне удалось вывезти и свою личную библиотеку. Пять шкафов книг. В том числе весь Ленин, Маркс, Сталин, Троцкий, Бухарин, стенограммы и материалы съездов КПСС и, конечно же, книги ученых-экономистов Михаила Туган-Барановского, Сергея Витте, Александра Чаянова, Станислава Струмилина, Александра Никонова, труды выдающихся русских, немецких, английских и американских философов, а также моих литературных кумиров – «деревенщиков» – Глеба Успенского, Николая Златовратского, Александра Энгельгардта, первого русского агронома Андрея Болотова... У меня за время учебы, преподавательской работы и в последующие годы накопилось около сотни общих тетрадей – все, что я прочитывал, старательно конспектировал. И все это сохранил.

Книга базируется или на источниках, которые прочитал, или на документах, которые держал в руках. Это итог моей более чем 30-летней работы.

Иллюстрации выполнил художник Дмитрий Богатищев, наш земляк из Новогрудка, он живет во Флориде. Мы летали с Галиной Ивановной на его выставку, подружились.

Послал эту книгу в Литву, Латвию, Польшу. Она есть в библиотеке имени И.С.Тургенева в Париже, Иерусалимской русской библиотеке, во многих университетах здесь, в США, в библиотеке Конгресса. Получены доброжелательные отзывы, письма от бывших президентов – Обамы, Квасневского, из библиотеки Конгресса США.

Есть экземпляр и для Национальной библиотеки Беларуси. Придет время... Рукописи не горят, а книги – тем более!

О легком хлебе

– Да, найдутся и такие, кто скажет: вот он получил там блага, легкий хлеб и теперь развернулся на 180 градусов и создает себе капитал!

Так я не капитал создаю! Я статьи и книжки пишу. Какой же на этом капитал? В США от написания книг одни убытки: за издание плати из своего кармана.

Хотя, конечно, приехав сюда, мог бы заняться английским языком, овладеть им близко к совершенству, стать профессором тут и зарабатывать деньги! Мог бы...

Меня абсолютно не интересует, что говорят обо мне, пишут мои недруги. Не искал я легкого хлеба раньше, не ищу и сейчас. Когда учился, не по шпаргалкам сдавал экзамены, и под докторскую ни дня отпуска не брал. Работал и писал диссертацию.

О вере в коммунизм

– Я не отрицаю того, что, например, как и многие, свято верил в правильность марксистско-ленинского учения. Причем я был активным. Меня избирали заместителем комсорга средней школы, когда учился в сельхозакадемии, был председателем бытовой комиссии. Еще будучи студентом, стал заместителем председателя колхоза в своем Лавришеве на Новогрудчине, председателем. И тоже на виду был: уходя на учебу в Минскую ВПШ в 1968 году, оставил в родном колхозе отстроенные фермы, новые здания Дворца культуры, средней школы, быткомбината, три магазина, бани, десятки новых домов для сельчан, асфальтированную улицу в Лавришеве. Меня наградили орденом Ленина.

И долго еще верил...

Потому что не читал Ленина, как полагается, зато, как и все, слушал лекторов-политинформаторов разных. А марксистско-ленинское учение, как сказал в свое время Борис Ельцин, оно очень заманчивое и привлекательное, если в него не углубляться. Оно очень заманчивое! И коммунизм очень заманчивый строй: всем будет хорошо, блага польются потоком, как из рога изобилия! Якобы и работать не надо…

Но когда я прочел вождей пролетариата внимательно, с карандашом в руках, скажем, того же Ленина все 55 томов, понял, что все это не совсем так! У Ленина, по моему мнению, нет там никакой науки; там одно оплевывание своих оппонентов и обоснование, как захватить и удержать власть, причем даже преступными методами. Вот давайте вдумаемся: пробыв годы во власти, Ленин, отойдя от нее в 1922 году и посмотрев на свои деяния со стороны, в работе «О кооперации» (январь 1923 г.) пишет: «...мы вынуждены признать коренную перемену всей точки зрения нашей на социализм».

А что строили?

Об интервью газете «Правда»

– Вы знаете, я в свое время давал интервью газете «Правда». Даже имею памятный значок «правдиста». «Какого вы мнения о партийном руководстве?» – спросили у меня. Я ответил, что, к сожалению, о некоторых могу сказать лишь так: они выше телячьего хвоста своим мышлением не поднимаются. И вот пример: из заграничных вояжей, где было чему поучиться, многое осмыслить-переосмыслить, привозили... кукурузу, как тот же Никита Хрущев. Не понимая того, что это не его вопрос. Такого уровня и «партийное» руководство того же Леонида Брежнева, который почти не читал книг, любил футбол, хоккей и, пожалуй, кино. Откуда тут взяться серьезным аналитическим выводам?

Здесь, в США, ни один президент не опускается до того, чтобы навязывать какую-то технологию или... «кукурузу» в производство. С этим лучше разберутся ученые-растениеводы, почвоведы, сами фермеры наконец. Они должны определять, где, что и как сеять-выращивать.

О том, что увидел господин Горбачев за границей

– Помню, побывал бывший генсек Горбачев в Штатах и Англии, после чего начал говорить, что «нам надо побольше социализма». Выходит, увидел, что здесь его больше, чем в «стране победившего социализма».

Во-первых, магазины тут полны товаров и продуктов всевозможных, доступно все – не по талонам, спецпайкам... Кстати, здесь, в Сан-Франциско, куда любил приезжать президент Клинтон, люди показывают ту кафешку, где он, как обычный гражданин страны, покупал себе мороженое.

Ну, мороженое у нас было. А колбасы и мяса на всех не хватало. Да что там говорить о колбасе и мясе – миллионами тонн закупали зерно в тех же странах капитализма, которые Ленин, кстати, обрекал на скорую гибель. При достаточно развитой военной промышленности и космонавтике только к концу существования страны «развитого социализма» начали выпускать туалетную бумагу...

Здесь автобус не может выйти на дорогу, если у него не работает приспособление для перевозки инвалидов на колясках. И водитель обязан помочь этим людям.

Даже мне с моими, по здешним меркам самыми низкими, доходами доступно почти все по жизни! Пожалуйста!

Да, здесь есть изъяны, минусы... Но, к примеру, если я еду за рулем машины (правда, я не езжу сам, а вот сыновья, внуки – да) – полицейский не имеет права остановить на дороге без *дай прычыны,* если не нарушены правила. Не имеет права! Мелочь?.. Ну-ну!

Здесь не могут тебя прийти и арестовать без разрешения прокурора. А там... в свое время арестовали даже Берию и только через восемь дней предъявили ему обвинение. Никто не был защищен от беззакония, даже члены Политбюро.

Каково наследие?

О карьере

– Моя докторская диссертация была на грани защиты, и я написал заявление на имя первого секретаря ЦК КП Беларуси с просьбой разрешить мне провести эксперимент на основании моих теоретических выводов о дальнейшем развитии сельскохозяйственной кооперации. Меня вызвали в ЦК и сразу начали предлагать должности. Но я же пришел не за высокой должностью. Говорю: направьте меня снова председателем колхоза. Выслушали: ладно, где вы хотите работать?

Первый секретарь Воложинского РК партии согласился принять меня и... подобрал самый захудалый колхоз «Красное знамя», который увяз в долгах, не знал, что делать с комплексом по производству нетелей, тонул в навозе... Я пришел туда не один, с командой увлеченных новой идеей людей, в том числе с преподавателем нашей кафедры, кандидатом экономических наук Игорем Загороднюком. Мы реконструировали животноводческий комплекс, приступили к коренному переустройству труда и быта людей, развернули жилищное строительство. К нашему колхозу были присоединены еще три. Росли масштабы производства... Было непросто, но многое успели сделать. И теперь приятно вспомнить: в Дорах, центральной усадьбе хозяйства, была открыта школа-десятилетка, в которой, как и в других школах на территории нашего «объединения», детей кормили бесплатно; открыли школу искусств, где работало 14 преподавателей, получавших зарплату в колхозной кассе, перебрался в новое здание ФАП, появилась машина «скорой помощи». Были построены детский сад на 95 детей и несколько магазинов, более сотни домов для колхозников, появился свой колхозный асфальтный завод.

А главное, на мой взгляд, складывалось производственное подразделение на принципиально иной основе – как союз фермеров. Это было кооперативное предприятие. У нас уже было 23 фермера, тех, кто почувствовал себя хозяином, вкусил радости свободного труда. Мне было интересно работать, я видел перспективы, и не только для себя.

И до поры до времени нам не мешали. Выручала «индульгенция» от высшего партийного штаба республики – ЦК. Хотя для некоторых партийных работников эта «самодеятельность» была не совсем понятна: при чем тут школа искусств?!.. Зачем это всё? Приоритеты партии, считали они, надои, привесы и урожайность. Это были люди – слепые исполнители «чего изволите», обремененные заботой сохранить свои «пыжиковые шапки» – спецпайки-бонусы, недоступные для простых смертных в стране «развитого социализма».

Но вот пришли новые времена, казалось бы, с прошлым расстаемся.

Но увы!..

О власти

– Да, здесь, в Америке, был Джордж Вашингтон, показавший хороший пример: больше двух сроков президент не должен быть у власти! И только Франклину Рузвельту, великому реформатору страны, мудрому политику предвоенных и военных лет, довелось быть избранным на этот пост четыре раза подряд. Чтобы этого не случилось в мирное время, приняли закон: два срока – и всё! А раз человек не гарантирует сам себе пребывание «вечно» во власти, то он будет осматриваться: не совершил ли он что-то такое, за что могут привлечь к суду, придется отвечать... Более того, здесь и не допустят того, чтобы он, ну... окончательно свихнулся! Есть вторая партия, которая все время следит за главой Белого дома. И как только он не так ступил, тут же поднимает бучу. Да президент и не всесильный в стране, где законодательные, исполнительные и судебные органы действуют отдельно друг от друга.

Без разделения властей, свободной, независимой прессы, сменяемости первого лица в государстве, а с ним и правительства – нет и не может быть демократии, народовластия! Поэтому, создавая в свое время Аграрную партию, мы предусматривали, что она будет базироваться на социал-демократической идеологии, которая является господствующей, например, в одной из богатейших стран Европы – Швеции.

Я случайно попал во власть, никогда на нее не претендовал из карьерных соображений. По складу мышления, пожалуй, ближе к тем, кто занимается аналитикой, научной деятельностью. Меня в политику, как говорится, ветром занесло...

И если она делается нечестно, малообразованными людьми – это не со мной.

О панацее для Беларуси

– Материальная основа демократического правового государства – это частная собственность на средства производства, включая землю. Без этого ни о какой демократии и говорить не приходится.

Я застал частную собственность, видел, как на ней работали мои родители, односельчане, так как моя Новогрудчина – это западная часть Беларуси. Мой тесть был зажиточным крестьянином до колхоза, его даже зачислили по спущенной сверху разнарядке в кулаки, хотя к этой категории он ни по каким параметрам не подходил. Я многому учился у него, мы подолгу беседовали о частной собственности, ее плюсах и минусах... Но плюсов получается больше при любом раскладе. Частник, настоящий, культурный хозяин, всегда думает, как выжить, как повысить эффективность своего труда, что внедрить новое? Все время ищет, слушает, учится...

Америку кормят фермеры. И хорошо кормят! Я побывал у здешних хозяев во многих штатах. Разговаривал с фермером, у которого под тысячу гектаров земли. У него высшее образование, в его распоряжении полная линейка сельскохозяйственной техники, он производит массу растениеводческой и животноводческой продукции. Один кормит сотни людей!

Работает с интересом, прибыльно – не согласно каким-то директивам-указивкам, а ради выгоды, экономической целесообразности, как и должно быть. Он поступает как хозяин! Его никто не ограничивает. Ему указ – рынок, спрос, покупатели.

Тут государство не вмешивается в производство, не подавляет инициативу людей, не отвращает от труда на земле, а способствует этому!

Вот и у нас в Дорах, повторюсь, было уже 23 фермера. Еще бы сколько зимвесен, и мы то свое «объединение» превратили бы в союз фермеров, работающий на принципах кооперации, здравого смысла и прибыли. Как это есть здесь, в Америке, где каждый фермер – посредник, то есть член того или иного (а то и нескольких) кооператива!

Я пришел к выводу: нет альтернативы частной собственности! Нет!

Можно услышать мнение: белорусы просто не дозрели до перемен. Да, чтобы люди что-то поняли, нужны не дни и не месяцы... Не враз можно вытравить сознание раба – на это уходят десятилетия. Но ныне у Беларуси нет таких сроков!

О судьбе и мечте

– Говорят, каждому дается по силам. Моим желанием, стремлением было идти вперед и трудиться, трудиться, трудиться... Меня так приучили. Рос сиротой, мне шел восьмой год, когда погиб отец. Еще школьником стоял в прокосе с мужиками наравне. Надо же было корову держать...

Не чурался никакого труда, начиная от вил, лопаты, косы... и вот теперь – перо.

Почти 18 лет отработал в сельском хозяйстве. Это, так сказать, по записи в трудовой книжке. А по жизни что бы ни делал, ни писал – в том числе докторскую диссертацию на тему «Экономические и организационные проблемы специализации и концентрации сельского хозяйства на базе межхозяйственной кооперации и агропромышленной интеграции» или о «призраках и реалиях коммунизма», – всё проникнуто служением одному, самому важному – свободному труду на Земле, который начинается с той святой «зеленой травинки», о которой с таким лиризмом и философской глубиной писал Глеб Успенский.

Да, мечтаю о том времени, когда трудолюбивый белорусский крестьянин обретет свое исконное право свободно трудиться на своей земле без каких-либо «призраков», давящих его...

О вере, памяти людской

– Публично заявлять о своей вере, атеизме – это, на мой взгляд, бравировать интимными отношениями. Не приветствую этого. «По делам узнаете их...» Я с уважением отношусь к верующим людям, и этого не скрываю.

В Дорах мы построили мемориальный комплекс на месте церкви, которую фашисты сожгли вместе с находившимися внутри нее людьми. Правда, деньги на это – 150 тысяч рублей – нам выделил Советский фонд культуры, членом правления которого от Беларуси я тогда был. На открытие памятника пригласили посла ФРГ. «Вот видите, – говорю ему, – тут стояла церковь, ее сожгли оккупанты и 187 человек заживо... Вы не можете вернуть тех людей, помогите вернуть людям храм». Посол пообещал и выполнил обещание. В Дорах построили церковь. Кстати, на ее открытие меня не позвали – я уже был в опале, не в чести у новой власти.

Или вот на моей малой родине, на Новогрудчине, открыли монастырь, который построили на месте сожженного еще в Первую мировую. На территории вокруг в пору моего здесь председательства двое наших сельчан своими руками посадили лес, то есть восстановили то, что было сожжено гитлеровцами в последнюю войну – чтобы партизаны не задерживались. Лесок посадили два Жени – Севастьянович и Башко. Но я и сегодня испытываю перед ними какую-то неловкость. Дело в том, что подрядил их на этот «зеленстрой» я, будучи председателем колхоза. Оба Жени работали лесниками. Они пасли своих лошадей на колхозном пастбище. «Дорогие, – сказал я, – вы пасете своих лошадей на колхозных угодьях, мы с вас должны брать плату, вы не колхозники. Мы этого не делаем. Я вас убедительно прошу: вы знаете историю не хуже меня: на этом месте, где был монастырь, пустое место. Посадите, пожалуйста, лес». И они посадили. Но вот читаю откровения очередного «пророка»: «Сам лесок вырос...» Сам... Ну ладно, меня вы не упоминаете – пусть. Но рядом с вами люди, которые это сделали! Их хоть уважьте!

На церковном дворе в Лавришеве в 1996 году открыли памятник Елисею Лавришевскому, причисленному православной церковью к лику святых.

И, может быть, тоже скажут, что названный святой сам появился из-под земли?...

О планах-делах текущих и будущих

– Сейчас пишу книгу вторую – «Они нашли свой покой на погостах». Вспоминаю тех известных людей, чьи могилы посетил. Писатели и поэты Якуб Колас, Янка Купала, Пушкин, Тургенев, Белинский, Георг Отс, философ Иммануил Кант, ученый Климент Тимирязев, первый президент АН БССР историк Всеволод Игнатовский, Герой Советского Союза и Герой Социалистического Труда Кирилл Орловский, политики: Михаил Суслов, Сергей Притыцкий, Джордж Вашингтон, Джон Кеннеди...

На очереди книга «Наши современники». О тех, с кем по службе и жизни встречался, вел беседы. Политики, космонавты, литераторы и ученые, чьи книги читал, чьими идеями заряжался, о ком часто думаю....

Много читаю. И, конечно же, слежу за тем, что происходит в родной Беларуси. К сожалению, реалии ее не радуют. Особенно тревожно, что из страны уезжает молодежь, пустеет, безлюдеет *беларуская вёска.*

А ведь все могло быть иначе!

Изложил беседу Олег ЧЕРНОВ.

Колумбус–Ливермор (США), февраль 1918 года.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

За камуналку плацяжы няхай уносяць і бамжы

Сёлета цяжкім грузам леглі на плечы жыхароў гарадскіх кватэр плацяжы за камунальныя паслугі…

Хтось жыве, як кажуць, будзь здароў!
А ў кагось – і хлеба ні кавалка…
Але ўсіх агулам жыхароў
Падкасіла сёння камуналка.
Пуста ў кашальках пасля зімы…
Тым не меней наш чыноўнік хціўы
Здзекліва даказвае, што мы
“Не ў аб’ёме поўным” заплацілі.
Вось што я на гэты конт скажу:
Пэўна, прынясуць у хуткім часе
За цяпло рахунак і бамжу,
Што зіму правёў на цеплатрасе…

Дзялок ад спорту прадаўся чорту

Дырэктар Палаца спорту Сяргей Прановіч браў хабар ад арандатараў памяшканняў. 1200 долараў ён запатрабаваў нават у манашак, якія хацелі правесці ў палацы рэлігійную выставу.

Дырэктара Палаца спорту
Узяў за жабры пракурор.
Цяпер папоўніць ён кагорту
Тых, хто ў дзяржавы нешта спёр.
Бязбожна браў дырэктар хабар,
Усім умову ставіў ён:
– Дасі на лапу – ты мне сябар,
А не дасі, дык выйдзі вон!
І нават бедныя манашкі
Пачулі тых жа слоў набор…
Нясуць манашкі
Крыж свой цяжкі
І Богу моляцца на змор.
Ім і не сніліся даляры,
Што вымагае прайдзісвет.
(Ён не баіцца Божай кары,
Яго ікона – партманет.)
Манашкі просяць прайдзісвета,
Што грошы шуфлямі грабе:
– Зрабі паслугу! Мы за гэта
Маліцца будзем за цябе,
Прасіць табе здароўя ў Бога…
Зірнуў пагардліва дзялок
І перабіў манашак строга:
– Ну, годзе! Не дурыце клёк!
Малітвамі не будзеш сытым –
Так мудра кажа наш народ.
Пытанне будзе ў нас закрытым,
Ды толькі грошы – наперад.
І вось нарэшце, дзякуй Богу,
Яго схапілі за руку.
Збірацца прыйдзецца ў дарогу
К астрогу
Хціваму дзялку…

* * *

Напэўна ён, дзялок ад спорту,
Рабіць іначай і не мог,
Бо ўжо даўно прадаўся чорту.
Але галоўны ўсё-ткі – Бог.

ОБИДА

Почему я не встретился с братом

Недавно польские родственники пригласили меня и жену (нам по 77 лет) в гости. Мы согласились и пошли за визой. Ранее все было просто и легко, но сегодня натолкнулись на целый ряд препятствий. Их начало – составление и регистрация довольно сложной электронной анкеты. Время для этого ограничено, то есть надо уложиться в 30 минут. Поскольку по данному вопросу Консульский отдел на ул.Кропоткина в Минске никакой помощи не оказывает, то рядом обосновался индивидуальный предприниматель-инвалид, который за довольно приличное вознаграждение выполняет такую работу.

Следующая неприятность – наши белорусские паспорта оказались непригодными, хотя срок их действия истекает в 2040 году. Оказывается, кто-то в Польше или ЕС ввел требование, чтобы паспорт был не старше 10 лет. Так как наши паспорта выданы в 1999-м и 2007 годах, то мы занялись их обменом. Не думайте, что это делается быстро, легко и дешево. Во-первых, нужно сфотографироваться. Во-вторых, за каждый паспорт надо уплатить госпошлину в размере 24,5 рубля и ждать месяц до получения. Если кто-то желает получить быстрее, то госпошлина значительно подскакивает. Подумалось: когда же власти перестанут душить наших доблестных пенсионеров?

В общем, наша поездка в Польшу, приуроченная ко дню рождения брата, сорвалась. Если же нам когда-нибудь дадут визу и мы все же сумеем посетить родню за границей, то я обязательно напишу об этом в любимую газету «Народная Воля».

А вообще, никак не могу понять, почему наши страны-соседи не хотят договориться о безвизовом режиме. Это же выгодно в экономическом и культурном плане для обеих сторон. Не надо бояться, что мы снова заразим поляков чумой коммунизма, а они нас – хозяйским отношением к работе. Уверен, что одна из самых быстро растущих экономик Европы будет процветать и далее, а Беларусь, Венесуэла и Куба продолжат строительство утопического социализма.

Иван Иванович КУЛИК, пенсионер.

ЗВАРОТ

Хто дэнацыяналізуе беларусаў?

Я хачу звярнуцца праз газету “Народная Воля” да педагогаў. І ў першую чаргу да тых, хто працуе ў вышэйшых навучальных установах і рыхтуе армію настаўнікаў і выхавацеляў.

Спадарства, праўдзівыя вынікі вашай дзейнасці выказала метадыст Акадэміі паслядыпломнай адукацыі Ганна ДАБРЫНЕЎСКАЯ: “…нягледзячы на каласальныя намаганні, затраты, інавацыі, рэкамендацыі і пастановы, дасягненні навукі і наяўнасць эфектыўных адукацыйных практык, імкненні і дарослых, і дзяцей да высокай якасці адукацыі, высокага ўзроўню сучаснай падрыхтоўкі моладзі да прафесійнай дзейнасці, **прарыву ў адукацыі ўсё ж такі няма**. **А колькасць праблем не змяншаецца, прычым у некаторых сем’ях і школах па пэўных напрамках па меры сталення дзяцей нарастае**”. https://nastgaz.by/navuchayuchy-batskou-my-vuchymsya-sami/

Паспрабуем прэпарыраваць і параўнаць з рэаліямі гэта, з аднаго боку, праўдзівае, а з другога – супярэчнае выказванне. Калі гаварыць пра каласальныя намаганні, затраты, то гэта сапраўды так. Існуюць акадэміі, універсітэты, інстытуты, вертыкаль упраўленняў, міністэрства, мноства чыноўнікаў – іх намаганні, вядома ж, патрабуюць велізарных затрат.

Інавацыі – яны, магчыма, ёсць, але лічыць іх карыснымі нельга ў сувязі з адмоўнымі вынікамі. Рэкамендацыі і пастановы – недахопу ў іх няма, тысячы тон паперы расходуецца штогод, а колькі марнуецца рабочага часу!

Дасягненні навукі – магчыма, у свеце яны ёсць, але вось да нашай адукацыі яны, здаецца, не даходзяць.

Наяўнасць эфектыўных адукацыйных практык – гэта сцвярджэнне, на мой погляд, наогул не вытрымлівае крытыкі, таму што вынікі плачэўныя.

Не адпавядае рэальным сучасным патрабаванням узровень сучаснай падрыхтоўкі моладзі да прафесійнай дзейнасці.

І што маем у канчатковым выніку? **Прарыву ў адукацыі сапраўды няма, колькасць праблем не змяншаецца, а нават павялічваецца.**

Вы, педагогі і псіхолагі, ва ўсіх сваіх методыках сцвярджаеце, што ў сваёй працы абапіраецеся на сучасныя навуковыя дасягненні і метады. Давайце вызначымся больш канкрэтна. Вам вядома, што ***“неад’емнай часткай любой навукі з’яўляецца патрабаванне аб’ектыўнасці, якая выключае суб’ектыўнае тлумачэнне вынікаў. Не павінны прымацца на веру якія-небудзь сцвярджэнні, нават калі яны належаць аўтарытэтным вучоным. Для забеспячэння незалежнай праверкі праводзіцца дакументаванне назіранняў, забяспечваецца даступнасць для іншых навукоўцаў усіх дадзеных, методык і вынікаў даследаванняў. Гэта дазваляе не толькі атрымаць дадатковае пацвярджэнне шляхам адэкватнага паўтору эксперыментаў, але і крытычнай ацэнкі ступені адэкватнасці (валіднасці) эксперыментаў і вынікаў у адносінах да тэорыі, якая правяраецца”*** (Wikipedia).

У сувязі з тым, што вы ўпарта працягваеце асіміляцыю беларусаў і з’яўляецеся адным з асноўных інструментаў гэтага працэсу, узнікаюць наступныя пытанні. На якія навуковыя дадзеныя вы абапіраецеся, адмаўляючы эвалюцыю разумовых здольнасцяў (станоўчая эвалюцыя разумовых здольнасцяў прадугледжвае культурную пераемнасць пакаленняў)? Вы сцвярджаеце, што калі беларускае дзіця авалодае першапачаткова “русским языком”, то ён будзе для гэтага дзіцяці родным. А як жа быць з адметнасцю марфалогіі структур мазгоў, напрацаванай сотнямі пакаленняў продкаў праз нашу мову і нашу культуру?

Вы будзеце сцвярджаць, што “русский язык” эфектыўна кладзецца на гэтую структуру, што гэта не ўплывае на разумовыя здольнасці. Хто ставіў такія эксперыменты, хто праводзіў такія даследаванні? Дзе вынікі?

Прыняўшы на веру навукова не абгрунтаваныя сцвярджэнні расійскіх “вучоных”, вы парушылі прыродную экалогію разумовай прасторы беларусаў. Эвалюцыя разумовых здольнасцяў чалавека (як і ў цэлым эвалюцыя) мае два накірункі: станоўчы і адмоўны. Асіміляцыя, якая падтрымліваецца вашай дзейнасцю, паставіла беларусаў на адмоўны эвалюцыйны шлях.

На вас, як і на армію чыноўнікаў і рознага кшталту “ідэолагаў”, якія кантралююць вашу дзейнасць, таксама кладзецца адказнасць за разбуральныя працэсы нацыянальнай беларускай грамады і дзяржавы.

Гэта праз вас ідзе галоўны паток чужароднай патагеннай інфекцыі мазгоў беларусаў (што такое мемы, меметыка – вам вядома). Гэта вашымі псеўданавуковымі сцвярджэннямі і палажэннямі ўзброена чыноўніцкая вертыкаль, якая стварае кропкавыя рэзервацыі для беларускіх сем’яў – адзін дзіцячы садок на раён, адна беларускамоўная школа (ці нават клас) на горад і г.д.

Што рабіць? Вы, педагогі, лічыце сябе разумнымі людзьмі, удзельнічаеце ў міжнародных канферэнцыях, семінарах, запрашаеце да сябе замежных навукоўцаў, праз інтэрнэт атрымліваеце markрознабаковую інфармацыю. І можаце адказ знайсці самі. Ды ён ляжыць на паверхні. Дастаткова паглядзець на Фінляндыю, там таксама дзве дзяржаўныя мовы, але дзетак у фінскіх сем’ях выхоўваюць па-фінску, у шведскіх сем’ях па-шведску. Альбо возьмем Швейцарыю: выхаванне ў нямецкіх сем’ях па-нямецку, у італьянскіх – па-італьянску, у французскіх – па-французску. Прыклады можна працягваць, але выснова адна: там, дзе парушаецца прыродная экалогія моўнай культуры, відавочны працэсы разумовай дэградацыі. На жаль, гэта тычыцца і Беларусі. І вам, педагогі, не сорамна?

Сяргей ПАПКОЎ,
намеснік старшыні Кансерватыўна-Хрысціянскай партыі – БНФ.

ПРАТЭСТ

Вярніце возера народу!

Страшэнную трагедыю перажылі ў гады Вялікай Айчыннай вайны вёскі Конахаўка і Карпачы Клімавіцкага раёна – іх напаткаў лёс Хатыні. А колькі мясцовых мужчын не вярнуліся з розных франтоў!

Мы, дзеці вайны, спадзяваліся на лепшае жыццё ў старасці. Але і цяпер, калі многім з нас ідзе восьмы, дзявяты дзясятак гадоў, мы не адчуваем ні высокага дабрабыту, ні душэўнага спакою. Міжволі ўзнікае пытанне: дзеля чаго загінулі нашы бацькі? Каб мы, іх дзеці, на схіле жыцця не мелі магчымасці падысці да мясцовага возера, закінуць вуду і палавіць рыбку?

Рашэннем райвыканкама возера здадзена ў арэнду на 20 гадоў жыхару Расійскай Федэрацыі. Заўважце, нават насельніку не сваёй, а чужой краіны! І сёння мы, мясцовыя жыхары, пазбаўлены магчымасці карыстацца народным багаццем. Нават з берага не можам закінуць у ваду вудачку, каб злавіць парачку рыбёшак.

Раённыя чыноўнікі заплюшчваюць вочы на беззаконне, якое чыніць так званы арандатар. Каб людзі не змаглі пакарыстацца вудачкай, ён тыя дрэвы, што раслі па беразе, паваліў у ваду. Возера каля берага пачынае забалочвацца, а з інспекцыі жывёльнага і расліннага свету ідзе адказ, што дрэвы павалены для стварэння штучнага нерасцілішча прудовай рыбы. Што за глупства?! Па перыметры возера – зараснікі чароту, вось што спрыяе нерасту рыбы, а не дрэвы, паваленыя ў возера.

Няўжо на маё пісьмо не зверне ўвагу кіраўніцтва Магілёўскага аблвыканкама і не будуць адноўлены нашы правы на карыстанне мясцовым возерам? Колькі можна клімавіцкім чыноўнікам здзекавацца з жыхароў вёсак Конахаўка і Карпачы?

Міхаіл Рыгоравіч БУЛАХАЎ.
Клімавіцкі раён.

ПАЗІЦЫЯ

Я – за адзіны правапіс беларускай літаратурнай мовы

У адным з нумароў “Народнай Волі” прачытала зварот Валянціны Раманцэвіч да ўдзельнікаў Міжнароднай навуковай канферэнцыі па беларускай мове. Падтрымліваю яе: павінен быць адзіны правапіс сучаснай беларускай літаратурнай мовы, ні ў якім разе і ні пры якіх абставінах нельга парушаць Закон Рэспублікі Беларусь ад 23 ліпеня 2008 года.

Прапанова В.Раманцэвіч зыходзіць з многіх жыццёвых сітуацый. Дапусцім, чалавек самастойна ўзяўся вывучаць беларускую мову, чытае ў падручніках і слоўніках адно, а ў рэальным жыцці даводзіцца чуць даволі часта зусім іншыя варыяцыі ў вымаўленні і напісанні тых ці іншых слоў. Як, скажыце, быць “навічку” ў гэтай плыні варыянтнасцяў?!

Іншым разам студэнты падыходзяць да мяне з просьбай патлумачыць, чаму імя Сына Божага ў праваслаўных і католікаў вымаўляецца і пішацца па-рознаму: Ісус-Езус-Ісус. Можа быць, мяркуюць яны, існуе спецыяльная тэрміналогія пэўнага веравызнання. Тлумачу, што акрамя адзіных правілаў правапісу і вымаўлення сучаснай беларускай літаратурнай мовы ніякіх “афіцыйных адхіленняў” у бок той ці іншай канфесіі ў нашай краіне не замацавана.

Згаджаюся з В.Раманцэвіч, што неабходна тэрмінова распрацаваць патрабаванні да адзінага канфесійнага стылю.

Магчыма, як піша аўтар, наспела неабходнасць стварыць незалежную камісію, праўда, увесці туды не толькі вучоных-мовазнаўцаў, але і прадстаўнікоў праваслаўнай і каталіцкай цэркваў Беларусі. Спадзяёмся, што вынік працы прадстаўнічага органа дазволіць зняць адразу многія пытанні не толькі канфесійнага плана, але і пасадзейнічае ўдасканаленню пэўных пытанняў тэрміналагічнай лексікі сучаснай беларускай літаратурнай мовы.

Таццяна СМОЛЬСКАЯ, старшы выкладчык кафедры гісторыі беларускай мовы філалагічнага факультэта БДУ.

ПАМЯЦЬ

Мулявін і «Крыж»

Прачытаў я ў “Народнай Волі” ўспаміны Барыса Крэпака пра Уладзіміра Мулявіна і ягоных “Песняроў”, і ў маёй памяці ажылі падзеі 40-гадовай даўніны. Па волі лёсу я стаў сведкам жыццёвых прыгод гэтага таленавітага чалавека. Можна сказаць, нейкія містычныя абставіны раз-пораз узнікалі на ягоным шляху.

Тое, пра што я хачу расказаць, адбылося за тры-чатыры месяцы да таго, як “Песняры” сталі лаўрэатамі прэміі Ленінскага камсамола (1977 г.). Як мне цяпер здаецца, менавіта тады прагучаў першы містычны сігнал-папярэджанне Уладзіміру перад фатальнай катастрофай 26 студзеня 2003 года.

…Выклікаюць мяне ў парткам мотавелазавода, дзе я працаваў канструктарам у бюро спартыўных матацыклаў, і прапануюць стварыць часовую рабочую групу для канструявання “сцэнічнай надбудовы” для “Песняроў” з назвай “Крыж” (ідэя і назва – самога Мулявіна). Я не ведаю, хто звязваўся з кіраўніцтвам завода, на якіх умовах, чаму не было афіцыйнага тэхнічнага задання, без чаго ніякія канструктарскія праекты не робяцца, і чаму выбар паў на мяне. Усё было неяк як бы паўлегальна, “па партыйнай лініі”. Я сам, дарэчы сказаць, не быў членам партыі. Ад асноўнай работы нас ніхто не абяцаў вызваліць. Практычна мы павінны былі працаваць звышурочна, не ведаючы, на якіх умовах усё гэта будзе адбывацца.

На першую сустрэчу з эскізам сцэны, які ўяўляў сабой склеены з лісткоў школьнага сшытка аб’ёмны макет у выглядзе крыжа (тое, што называюць аксанаметрычнай выявай), прыйшлі тры прадстаўнікі з філармоніі. Пра памеры і матэрыял ніхто нічога не сказаў канкрэтнага: будзем узгадняць, калі прыйдзе сам Мулявін. Было відаць, што макет ужо пахадзіў па кабінетах: грані былі месцамі зашмальцаваныя, там-сям расклееныя і злёгку пакамечаныя. Сярод прадстаўнікоў, як мне запомнілася, быў адміністратар-распарадчык ансамбля Леанід Знак.

Час ішоў. Прыходзіў нехта яшчэ раз, прасіў пачакаць: Мулявін восьвось з’явіцца. У нас было адчуванне, што нехта там, зверху, не вельмі стараецца, каб усё атрымалася. Рабочая група – Валодзя Забаўскі і я – пачалі

адначасова займацца і праектаваннем, і канструктарскай працай. Валодзя, цяпер ужо нябожчык, працаздольны, як мурашка, быў бліскучым канструктарам. Супрацоўнікі цэха малых серый, дзе мы размясціліся, і не толькі яны, зрабілі ўсё магчымае і немагчымае, каб дапамагчы нам. Энтузіязм быў неверагодны. Магія павагі і любові да “Песняроў” рабіла сваю справу. Аднекуль браліся метал, трубы, нехта дастаўваў дзесьці моцную фанеру, пластык, шрубы, матэрыял для грунтоўкі асновы…

І вось сцэна была амаль гатова. Адпавядала задуме Мулявіна, каб называцца “Крыж”. У цэнтры сцэны было квадратнае ўзвышэнне, як бы цэнтр крыжа, на якім маглі змясціцца да трох чалавек. Утульна там мог бы стаяць, напрыклад, адзін Мулявін. Ад гэтага цэнтра пад невялікім вуглом адыходзілі ў чатыры бакі “рукі” крыжа, метры на чатыры кожная. Гэта быў як бы шкілет. Астатняя справа – для мастака сцэны.

Нарэшце дамовіліся пра дакладную дату і час, калі павінен прыйсці сам Уладзімір Мулявін. Але ён не з’явіўся. У прызначаны час прыйшоў чалавек з адміністрацыі ансамбля і агаломшыў нас паведамленнем: па дарозе ў Гомель на канцэрт “Песняроў” пад Жлобінам Уладзімір трапіў у аўтамабільную аварыю. Запомнілася мне даслоўна скрушная заўвага хлопца, што прынёс нам трагічную вестку: ”І навошта такім рэзка-эмацыйным людзям садзіцца за руль?!” Вестка пра няшчасны выпадак згуртавала нас, і мы, прыступіўшы зноў да працы, хуценька дарабілі ўсё, што палічылі недаробленым. Наступіла як бы бясчассе. Мы не ведалі, што будзе далей.

Аднойчы я прыйшоў у цэх і не знайшоў там наш “Крыж”. Не ведаю, хто аддаў каманду, хто забіраў наша самадзейнае дзіця, дзе яно знайшло свой прытулак… Пазней я дачуўся, што Уладзімір Мулявін хацеў стварыць нешта накшталт “Тэатра беларускай песні”, народнай і эстраднай, для працы з прафесійнымі і маладымі выканаўцамі. Ён доўгі час шукаў памяшканне, не маючы належнай падтрымкі з пэўных адказных інстанцый. І ў той час, калі мы на заводзе чакалі з ім сустрэчы, ён усё грукаўся ў дзяржаўныя кабінеты, шукаў сталага прытулку для свайго калектыву і ўжо спяшаўся-думаў пра сцэну.

Наша сустрэча з Уладзімірам Мулявіным усё ж такі адбылася, але не ў нас на заводзе, а ў памяшканні філармоніі. Дакладна не памятаю, але, здаецца, праектную працу аплаціла філармонія, а выдаткі на канструкцыю завод узяў на сябе. Ужо постфактум для афармлення дамовы Уладзіміру Забаўскаму і мне як галоўным выканаўцам прыйшлося ісці да заказчыка. Уваходзячы праз службовы ўваход у філармонію, на дошцы аб’яў мы ўбачылі сціплы плакат: “Віншуем ВІА “ПЕСНЯРЫ” з атрыманнем прэміі Ленінскага камсамола”. Кажу Уладзіміру Забаўскаму: “Лаўрэаты не могуць не быць шчодрымі”.

На другім паверсе знаходзім дзверы, на якіх фламастарам размашыста-коса напісана: “ВІА “ПЕСНЯРЫ”. Заходзім, вітаемся, называем сябе. У пакоі на 15–18 квадратных метраў бачым 5–6 чалавек. Уся прастора запоўнена пюпітрамі і музычнымі інструментамі. Тут жа стаіць старэнькі шчарбаты калаўрот, побач на піяніна ляжыць нешта падобнае на старасвецкія гуслі. Усё выглядае як музейныя экспанаты. Мулявін стаіць каля пісьмовага стала, побач з ім, спінай да піяніна, Ігар Лучанок. (Пасля нашага з’яўлення ён ветліва незаўважна знік.) На маю заўвагу, што тут вельмі цесна, Уладзімір адказаў: “Другія ансамблі і гэтага не маюць”. (Падумалася пра сціпласць галоўнага Песняра.)

Загаварылі пра “Крыж”, сустрэчу на заводзе, што не адбылася, і пра аварыю пад Жлобінам. Дзякуй Богу, сказаў Мулявін, сам цэлы. Рамонт “Жыгулёў” каштаваў адзін шэфскі канцэрт для “Мінск-Лада”-цэнтра. Колер машыны стаў іншы.

З гутаркі пра афармленне дамовы паміж заводам і філармоніяй на канструктарскую дакументацыю высветлілася, што ў ансамбля грошай няма. Усе прэміяльныя “камсамольскія” грошы пералічылі ў дзіцячы дом, на бягучым рахунку для канцэртнага забеспячэння сродкаў таксама няма. Вось, паскардзіўся Мулявін, не ведаем, як знайсці камандзіровачныя сродкі для паездкі ў Маскву на запіс песні “Ай, дзяўчыначка, куды йдзеш?”. Маглі ж гэта зрабіць, калі былі ў Маскве. Такая неразбярыха… Валодзя паказаў ведамасць – плата за запіс у маскоўскай студыі: Мулявін – 25 руб., побач з ім – 20, 15, 15, 15… Пасля гэтага стала неяк няёмка гаварыць аб грашовых справах. Пачалі развітвацца. Мулявін сказаў: “Нешта прыдумаем”. Прыдумаў: сума, якую мы атрымалі, была большая, чым мулявінскі заробак на студыі гуказапісу ў Маскве.

Сёння я разумею, што падчас нашай размовы ў філармоніі Мулявін ужо разумеў, што ніякага “Тэатра беларускай песні” не будзе, што на ягонай ідэі са сцэнай “Крыж” ва ўласным памяшканні ўжо сапраўды пастаўлены крыж. Быў ён тады ў стане лёгкай меланхоліі, не дэпрэсіі. Мне было шкада, што наша праца сталася марнай. Нават атрыманы ганарар не змыў пачуцця горычы. Я разумеў, што Уладзімір Мулявін тут ні пры чым. Сістэма мела больш пільныя патрэбы.

Сёння няма Мулявіна, няма “Тэатра беларускай песні”, няма той часткі сцэны, якая мусіла мець найменне “Крыж”. Думаю: як бы ён адчуваў сябе, стоячы на крыжы? Была ў гэтай ідэі нейкая нядобрая містыка…

Ён нёс свой крыж, ахвярны крыж новага агучвання традыцыйнага беларускага меласу. Ён – чалавек, які прыйшоў да нас з няблізкага свету, скіраваны лёсам да песенных скарбаў нашага краю. Дзякуй табе, Пясняр!

Барыс ФЕРДМАН,
ветэран Мінскага мотавелазавода з 52-гадовым стажам.

СКАНДАЛ

Прощальная гастроль?

Serhiy Kharchenko (AFP)

Третьи сутки, как взят под стражу пойманный на горячем весьма раскрученный медийный персонаж Владимир Рубан, длительное время по согласованию с украинскими властями ведший переговоры с ДНР и ЛНР об обмене военнопленными. «Торговец» пленными и самозваный генерал, как утверждает молва, с достаточно серьезными связями, которые ведут чуть ли не к самому Путину. 8 марта Рубан лично в качестве водителя перевозит целый арсенал оружия. Руководитель Службы безопасности Украины Василий Грицак озвучил убедительную историю, подкрепленную видео- и аудиосопровождением: Рубан вез оружие, при помощи которого должны были совершить грандиозный террористический акт в центре Киева, а возможно, и совершить покушение на президента Порошенко. Но при этом от ответа на большинство резонных вопросов Грицак уклонился, ссылаясь на тайну следствия и намекая, что продолжение следует.

Действительно, после брифинга Василия Сергеевича вопросов осталось больше, чем ответов. Но на них рано или поздно придется ответить, иначе все превратится в фарс, дискредитирующий государственные институты страны, в которой пятый год идет необъявленная война с Россией.

Напомню: Владимира Рубана чуть более года назад, 27 февраля 2017 года, уже задерживали и тщательно досматривали на КПВВ «Марьинка». После этого пресс-секретарь СБУ Елена Гитлянская заявила: *«СБУ отменила разрешение о пересечении линии соприкосновения гражданину Украины Рубану В.В.»*. Если он был лишен разрешения на пересечение линии соприкосновения, **то каким образом он 8 марта въехал на оккупированную территорию? Кто наделил его этим правом и какую цель при этом ставил?**

Весьма странно выглядит и тот факт, что гражданин Рубан, находящийся под пристальным наблюдением спецслужб, уверенно садится за руль машины, нашпигованной целым арсеналом, и едет через охраняемый блокпост. Чтобы это проделать, надо иметь железные нервы или быть очень уверенным в супернадежности своей «крыши». **Кто эта «крыша», которая в случае чего должна была отмазать его от ответственности за провоз такого количества оружия и боеприпасов?**

С учетом того, что, по версии спецслужб, это не первая партия такого большого количества оружия, привезенная с оккупированной территории Рубаном, и того, что обвинение предполагает широкомасштабный теракт с применением этого арсенала на территории Киева, возникает еще ряд вопросов. Наличие такого количества оружия предполагает значительную группу исполнителей для осуществления этой небольшой военной операции с хорошо продуманной логистикой, приблизительно две-три сотни подготовленных бойцов. Ведь не будет же сам Рубан бегать от пулемета к миномету. И вряд ли кто-то всерьез поверит, что конечным получателем арсенала окажутся сторонники Саакашвили. **Кто же эти хорошо подготовленные спецы?**

Ведь их наличие достаточно серьезная угроза безопасности как власти, так и простых граждан. И, по сути, мы уже должны были стать свидетелями широкомасштабной операции спецслужб с задействованием большого количества спецподразделений, с подключением средств доставки арестантов по типу памятных всем масштабных арестов януковичских налоговиков. **Почему задержан лишь один водитель? Будут ли разоблачены и арестованы все, кто причастен к операции? Насколько убедительным будет уровень квалификации предполагаемых исполнителей подготавливаемого теракта?**

Нельзя же все повесить на одного псевдогенерала. **Кто разработчик, кто этот злой гений, который способен просчитать, организовать и провести такую военную операцию в центре Киева?** Многие подозревают, что за предотвращенным террористическим актом может стоять главный «пророссийский» политик Украины, кум Владимира Путина Виктор Медведчук.

Если после такого насыщенного фактами брифинга главы СБУ последуют столь же **убедительные действия,** снимающие все неудобные вопросы, то это будет иметь эффект разорвавшейся информационной бомбы и позволит выйти на новый уровень доверия к правоохранительным структурам и лично Петру Порошенко. А если все превратится в очередной пшик, чему мы не раз были свидетелями, то это похоронит карьеры многих. Ждем развязки.

Александр ЦЫНКЕВИЧ,
собственный корреспондент газеты «Народная Воля» в Украине.

У ДВУХ СКАЗАХ

***

Дональд Трамп абвясціў, з якім галоўным лозунгам пойдзе на чарговыя выбары – "Захаваем Амерыку вялікай!". Ён лічыць, што мінулы лозунг – "Зробім Амерыку вялікай!" – ужо рэалізаваны пасля яго першага абрання.

***

Міністр камерцыі Кітайскай Народнай Рэспублікі Чжун Шань паведаміў, што дэпутатаў Усекітайскага народнага сходу непакоіць магчымасць "гандлёвай вайны" паміж Кітаем і Злучанымі Штатамі Амерыкі. За сорак гадоў кітайска-амерыканскі гандаль узрос у 232 разы, а сума ўзаемных інвестыцый дасягнула 230 мільярдаў долараў ЗША.

***

Германскі часопіс Der Spiegel даведаўся, што невядомыя хакеры скралі з сервера ўрада ФРГ файлы з дакументамі, якія тычацца перамоў Еўрасаюза і Вялікабрытаніі па Brexit, а таксама перамоў з Украінай і Беларуссю. Навошта ім гэта было і што за таямніцы ўтрымлівалі скрадзеныя файлы, не паведамляецца.

***

У Латвіі знайшлі цела раптоўна памерлай кіраўніцы галоўнай падатковай службы краіны спадарыні Ілзе Цыруле. Слядоў гвалту на целе не было.

***

Вялікабрытанія ў сувязі са справай атручанага эмігранта Сяргея Скрыпаля заклікае сваіх саюзнікаў устрымацца ад візітаў афіцыйных асоб у Расію падчас чэмпіянату свету па футболе 2018 года. У друку кажуць, што пакуль да "мяккай формы байкоту" могуць далучыцца Японія, Аўстралія і Польшча.

НА ДАЛОНЯХ ВЕЧНАСЦІ

Анатоль БУТЭВІЧ

Радзівілы

Смаргонская мядзведжая акадэмія, дзе вучылі касалапых мішак розным штукарствам. Слуцкая персіярня, дзе залатыя рукі майстроў ткалі з золата і срэбра знакамітыя слуцкія паясы. Налібоцкая шкляная мануфактура і яе больш як 100 відаў высокамастацкіх вырабаў. Радзівілаўская Біблія. Радзівілаўская бібліятэка. Архівы Радзівілаў. Тэатр Радзівілаў…

Усе гэтыя прыкметныя з’явы нашай гісторыі, як і дзясяткі, сотні іншых, звязаны з найбуйнейшым і слаўным магнацкім родам Радзівілаў герба «Трубы». Да сённяшняга дня амаль шэсць стагоддзяў налічвае гісторыя роду. Ім не было роўных у Вялікім Княстве Літоўскім, з імі лічыліся еўрапейскія манархі, быць у сваяцтве з імі хацелі найслынныя еўрапейскія роды. Нават амерыканскі прэзідэнт Джон Кенэдзі меў сваяцкія повязі з Радзівіламі. Дамінік Радзівіл служыў ад’ютантам у Напалеона. Мацей Радзівіл узначальваў пратакольную службу цара Мікалая II. Станіслаў Радзівіл быў ад’ютантам польскага кіраўніка Юзафа Пілсудскага.

Сёння радзівілаўскі Нясвіж – ціхі і разважны гарадок. Аж не верыцца, што зусім нядаўна ён быў беларускім Парыжам, цэнтрам вірлівага культурнага і палітычнага жыцця. Магнатам імпанавала, што пра іх казалі: кароль каралём у Варшаве, а ў Нясвіжы – Радзівіл. Іхняя палітычная ўлада падмацоўвалася ваеннай і эканамічнай магутнасцю, культурнай выкшталцонасцю. Усё адно да аднаго годна клалася ў чароўны куфэрак здабыткаў, дыхтоўна ўпляталася ў агульны сувой знатнасці роду. Радзівілы мелі свае войска. Яны заснавалі ў Слуцку і Нясвіжы кадэцкія карпусы. Ім належалі крэпасці ў Нясвіжы, Біржах, Кейданах, Міры, Любчы і іншых гарадах. Яны адначасова валодалі маёнткамі ў Аўстрыі, Польшчы, Прусіі, Італіі, Францыі, ва Украіне – усяго на землях дзевяці цяперашніх еўрапейскіх дзяржаў.

Што ж да паходжання прозвішча, то адзінага меркавання не існуе. Адны даводзяць, што нехта з іх радзіў Гедыміну, дзе і як заснаваць Вільню, за што і быў уганараваны знакамітым на дзве дзяржавы польскім прозвішчам. Іншыя выводзяць яго з літоўскіх каранёў. Заснавальнікам роду лічыцца сын віленскага кашталяна Осціка Радзівіл Осцікавіч, які жыў у сярэдзіне XV стагоддзя.

У 1512 годзе Ганна з Кішкаў у якасці пасагу прынесла Нясвіж Янушу Радзівілу Барадачу – маршалку літоўскаму. Януш збудаваў тут крэпасць, горад абкружыў земляным валам. Пазней Мікалай Радзівіл Сіротка ўзвёў мураваны замак-палац, а непадалёку ад яго першы на нашай зямлі барочны шэдэўр – езуіцкі касцёл з непаўторнымі размалёўкамі на біблейскія тэмы.

Радзівілам шанцавала на трапныя мянушкі, якія замацаваліся так трывала, што многіх інакш і не называлі, як Мікалай Стары, Юрый Геркулес, Мікалай Руды, Мікалай Чорны, Мікалай Сіротка, Крыштоф Пярун, Міхал Казімір Рыбанька, Пане Каханку…

Сваім набыткам і скарбам князі таксама любілі даваць экзатычныя назвы. Згадайма хоць бы 12 вялікіх і дагледжаных залаў замка: Мармуровая, Залатая, Зорная, Блакітная, Каралеўская з партрэтамі польскіх каралёў, Гетманская з выявамі польскіх і літоўскіх гетманаў, Сенатарская, Пасольская і г.д.

У радзівілаўскім Нясвіжы захоўваліся магутныя гарматы XVI стагоддзя, якія трапілі пазней у многія гарады Еўропы. Гэтыя даўнія помнікі ліцейнага рамяства з адмысловымі ўпрыгожаннямі Радзівілы таксама называлі гучна і мудрагеліста: Сава, Саламандра, Гідра, Кракадзіл, Цэрбер, Цырцэя, Папугай.

Густоўна падабраныя зборы партрэтаў, абразоў, скульптуры, калекцыі саксонскага фарфору, зброі, вырабы мануфактур, палацавыя каміны, размалёўкі, інкруставаная мэбля, скураныя і палатняныя шпалеры, пазалочаны шкляны посуд і шмат што іншае ўпрыгожвала замак, мусіла сведчыць пра магутнасць і значнасць роду. Каля дваццаці тысяч тамоў, у тым ліку старадрукаў і рукапісных кніг, налічвала Нясвіжская бібліятэка. У багацейшым архіве, якім пэўны час апекаваўся знаны літаратар і даследчык Уладзіслаў Сыракомля, захоўваліся каштоўныя дзяржаўныя дакументы з гісторыі Вялікага Княства і Польшчы. Старанні роду не прапалі марна.

У 2005 годзе архітэктурна-культурны комплекс рэзідэнцыі Радзівілаў у Нясвіжы ўключаны ў спіс Сусветнай культурнай спадчыны ЮНЕСКА.

Былі Радзівілы і вядомымі мецэнатамі. Магдалена Радзівіл, напрыклад, грашова падтрымлівала выданне паэтычных зборнікаў Максіма Багдановіча і Канстанцыі Буйло.

Радзівілы любілі выдзеліцца сярод роўных, падкрэсліць сваю адметнасць і значнасць. Яны былі ці не першымі ў Вялікім Княстве Літоўскім па сваіх багаццях. Кажуць, нават прадстаўнікі французскай каралеўскай дынастыі Людовікаў пазычалі ў іх грошы. Як сапраўдныя гаспадары дзяржавы, яны мелі загарадную рэзідэнцыю – збудавалі ў Альбе шыкоўны палац, разбілі парк, выкапалі сажалкі і каналы, стварылі тут марскую флатылію, якая дэманстравала гасцям узяцце Гібралтара.

Калі ў 1785 годзе Нясвіж наведаў польскі кароль Станіслаў Аўгуст Панятоўскі, Караль Станіслаў Радзівіл, званы Пане Каханку, сустрэў яго ў старым выцвілым уборы. Здзіўленаму высокаму госцю даходліва патлумачыў: «Лёгка Вашай вялікасці ўбірацца ва ўсё новенькае, калі вы і сам новенькі. А я, каб ушанаваць вас, апрануў свой старэйшы кунтуш, які цэлыя стагоддзі служыў маім продкам!»

А што да легенд, то яны дагэтуль незлічонымі маністамі атуляюць замак. Пра «гарбаты» саркафаг, у якім пахавана князёўна, якая зімовым вечарам уцякла ад нарачонага замежнага прынца да каханага хлопца з просталюдзінаў. У чаканні яго прысела на лаўку і замерзла, не ведаючы, што яе абранніка схапілі княскія слугі. Пра вялізны камень, названы Пярсцёнкам Марысі, і вадаспад «Слёзы Марысі». Легенда таксама звязвае іх з трагічным каханнем людзей, не роўных па багацці. Пра Чорную панну Барбару Радзівіл – польскую каралеву, жонку караля Жыгімонта II Аўгуста…

ТАМ, У ІЗРАІЛІ

Напярэдадні «вялікага шухера»

У самім Ізраілі амаль ніхто не сумняваецца ў тым, што краіну чакаюць пазачарговыя парламенцкія выбары. Сённяшняя кіруючая кааліцыя вельмі не задаволена тым, як вядзе сябе прэм’ер Біньямін Нетаньяху, які ўжо чацвёрты раз узначальвае ўрад яўрэйскай дзяржавы.

Падстаў для крызісу дзве. Адна – цалкам суб’ектыўная і тычыцца самога Нетаньяху. Яго колішні дарадца Нір Хейфец пагадзіўся даць паказанні супраць былога шэфа пры ўмове, што яму дадуць статус "дзяржаўнага сведкі" – гэта значыць супраць яго не будзе ўзбуджана крымінальная справа. Згодна з паказаннямі Хейфеца, якія ён даў пасля двухтыднёвага арышту, дзеючы прэм’ер – "закладнік" жонкі Сары і сына Яіра, якія наўпрост умешваюцца ў працэс прыняцця палітычных рашэнняў. Так, пад ціскам Сары і Яіра нібыта быў прыняты шэраг рашэнняў, якія ідуць супраць рэкамендацый ізраільскіх спецслужбаў, але ж тычацца менавіта пытанняў іх кампетэнцыі. Яір нібыта ўплываў таксама на кадравыя рашэнні, якія тычыліся грамадскага тэлебачання Ізраіля, эканамічнай палітыкі і г.д. Ізраільская прэса ўжо пачала пісаць пра "хатнюю палітычную кухню" кіраўніка ўрада.

Другая падстава – канфлікт паміж Міністэрствам абароны Ізраіля, якое ўзначальвае вядомы Авігдор Ліберман (былы міністр замежных спраў, а да таго – начальнік канцылярыі Нетаньяху і першы кіраўнік ягонага передвыбарнага штаба) і рэлігійнымі артадоксамі. Артадаксальныя рэлігійныя дзеячы дамагаліся, каб не былі ўведзены ў дзеянне распрацаваныя законы, згодна з якімі ў войска паступалі б таксама выпускнікі рэлігійных навучальных устаноў, але ж Ліберман адстойваў пазіцыю вайскоўцаў. Паводле меркавання міністра, вывучэнне Торы – справа важная, але ж Ізраіль знаходзіцца фактычна ў стане вайны з арабскім светам, таму трымаць зброю ў руках мусяць усе.

У выпадку з вайскоўцамі і артадоксамі кампраміс паспрабавалі знайсці: вылучана прапанова аб увядзенні квот на прызыў у войска выпускнікоў рэлігійных школ і аб паступовай імплементацыі новага закона. Хутчэй за ўсё, гэтая прапанова будзе прынята. Але ж ад яе не залежыць лёс самога ізраільскага прэм’ера. А ў Ізраілі ўжо пачаліся мітынгі супраць "прэм’ера-карупцыянера". На будынку буйнейшага тэатра ГАБІМА пачалі пісаць лозунгі кшталту "Далой Бібі!" (Бібі – памяншальная мянушка Біньяміна Нетаньяху яшчэ з часоў першага яго абрання). Калі дырэктарка тэатра паспрабавала забараніць антыпрэм’ерскія графіці на мурах, суд раптам дазволіў гэта рабіць, што вельмі натхніла апанентаў прэм’ера.

Але ж у самога Нетаньяху застаўся ў руках вельмі моцны фактар уплыву на сітуацыю. Ягоная партыя з’яўляецца буйнейшай у правячай кааліцыі, і калі раптам ён абвесціць аб роспуску парламента, то мае шанц ізноў увайсці ў склад дэпутацкага корпусу, але ж ягоныя апаненты з ліку сяброў сённяшняй кааліцыі – не. У друк трапіла інфармацыя пра тое, што нібыта аднапартыйцам Нетаньяху прапанавалі захаваць сённяшнюю кааліцыю, змяніўшы прэм’ера на менш амбіцыёзную асобу, якая пасля выбараў не прэтэндавала б на кіраўніцтва ўрадам, але ж такі "кампраміс" відавочна немагчымы. Адзінае магчымае выйсце – калі Нетаньяху заменяць Ліберманам, але ж і гэты варыянт нікога не задавальняе, бо палітыка ўрада застанецца нязменнай.

Хто сапраўды радуецца парламенцкаму крызісу – гэта журналісты і блогеры: ім ёсць пра што пісаць і што абмяркоўваць. Астатнія чакаюць, адбудзецца грандыёзны "шухер" ці не. Нічога, Ізраіль вытрымае.

Фёдар КАНСТАНЦІНАЎ.

НА СУВЯЗІ – ПЕКІН

Таварыш Сі будзе кіраваць да смерці?

Усекітайскі сход народных прадстаўнікоў пагадзіўся з прапановамі правячай Камуністычнай партыі Кітая. У прыватнасці, зняты абмежаванні ў колькасці тэрмінаў заняцця найвышэйшых пасад у краіне. Гэта значыць, што Сі Цзіньпін можа кіраваць Кітаем столькі, колькі пажадае.

Сход таксама пастанавіў уключыць у тэкст Канстытуцыі Кітая "думкі Сі Цзіньпіна", тым самым паставіўшы сына былога рэпрэсіраванага партыйнага апаратчыка на адну прыступку з Вялікім Рулявым Маа Цзэдунам.

"За" прагаласавалі амаль тры тысячы ўдзельнікаў сходу, "супраць" – трое, двое ўстрымаліся.

Журналісты таксама звярнулі ўвагу на тое, што таварыш Сі не назваў на мінулым з’ездзе імя свайго магчымага пераемніка. Гэта супярэчыць традыцыі кітайскай улады і сведчыць пра тое, што Сі Цзіньпін мае намер скарыстацца магчымасцю застацца ва ўладзе трэці і, магчыма, наступныя тэрміны, шлях да якіх зараз яму адчынены.

ПРЭЗЕНТАЦЫЯ

Такога прэзідэнта ў Арменіі яшчэ не было

9 красавіка правядзе інаўгурацыю новы прэзідэнт Арменіі. Ім абраны Армен Саркісян, былы амбасадар Арменіі ў Лондане, якога вылучылі на вышэйшую пасаду ў краіне дзве парламенцкія фракцыі. Ён быў безальтэрнатыўным кандыдатам.

Армен Варданавіч Саркісян нарадзіўся ў 1953 годзе ў Ерэване. Гэта першы кіраўнік сучаснай Арменіі, які нарадзіўся на яе тэрыторыі: дагэтуль краіну ўзначальвалі ўраджэнцы Нагорнага Карабаха, а першы прэзідэнт Лявон Тэр-Петрасян нарадзіўся ў Сірыі.

Саркісян спецыяліст па тэарэтычнай фізіцы, астрафізіцы і камп’ютарным мадэляванні: ён скончыў фізічны факультэт і аспірантуру Ерэванскага дзяржаўнага ўніверсітэта, абараніў кандыдацкую

дысертацыю. Пэўны час выкладаў у сваёй alma mater, а пасля – у славутым Кембрыджскім універсітэце ў Вялікабрытаніі. Менавіта таму, хутчэй за ўсё, у 1992 годзе ён быў прызначаны амбасадарам у Аб’яднаным Каралеўстве; пасля працягнуў дыпламатычную працу ў Бельгіі, Ватыкане, Люксембургу.

У 1996–1997 гг. Армен Саркісян працаваў прэм’ер-міністрам Арменіі. Сышоў у адстаўку, як ён сам сцвярджае, па хваробе. Пасля паспяховага лячэння займаўся дабрачыннай дзейнасцю ў Арменіі (быў старшынёй дабрачыннага фонду "Ерэван – любоў мая", сярод сяброў апякунскай рады якога – прынц Уэльскі, старшыня "Брытыш Петролеум", іншыя вядомыя ў свеце асобы) і таксама меў некалькі буйных бізнес-праектаў па-за межамі роднай краіны: яго кампаніі ў Расіі займаюцца энергетыкай, харчовай прамысловасцю, імпартам казахскага газу і г.д.

Новы прэзідэнт Арменіі жанаты, мае двух сыноў, якія скончылі прэстыжныя еўрапейскія ўніверсітэты, і трох унукаў.

Пэўны час Саркісян меў двайное грамадзянства – Арменіі і Вялікабрытаніі, але ж пасля 2011 года з’яўляецца толькі грамадзянінам Арменіі. Ён лічыўся найбольш уплывовым армянінам у Вялікабрытаніі і адным з найбольш уплывовых у свеце.

Народная Воля http://www.nv-online.info
13 САКАВІКА 2018 г.

С МОЕЙ КОЛОКОЛЬНИ

Елена МОЛОЧКО

Дети на банкете

Есть такая традиция: праздники отмечать застольем и музыкой. У всех народов мира в честь знаменательных событий люди поют, танцуют и… едят. Это – удовольствие, а также древний обычай. А, как писал поэт, "обычай – деспот меж людей", то есть в обозримом близком и далеком будущем ничего не предвещает изменений. Кроме, естественно, состава артистов, которых будут приглашать на те или иные торжества.

В столице на банкет в честь открытия Дворца художественной гимнастики в качестве красивого фона тоже пригласили музыкантов. Они играли для главных гостей, которыми в этот день были спортсмены. И кто скажет, что наши белорусские гимнастки не заслужили новый прекрасный дом и этот праздник и фанфары в свою честь? В Беларуси столько на весь мир прославленных имен! Но уязвимость ситуации в том, что музыкантами на банкете были студенты, играющие в молодежном симфоническом оркестре Академии музыки. То есть люди подневольные. Учащиеся. Им сказали – они пошли. Где и перед кем выступать, за них пока решают преподаватели, профессора. Впрочем, и в будущем, если музыканты станут работать в составе большого оркестра (а это один из лучших вариантов профессиональной судьбы, потому что солистами станут вообще редкие единицы), то и тогда им придется подчиняться и главному дирижеру, и директору, и много кому еще. И условия труда будут очень, очень разными. И будет мешать резкий свет, сквозняк из-за кулисы, чужой пюпитр, и, может быть, даже дирижер – оркестранты, знаете ли, не ангелы.

Но взрослые играют за деньги. А учащихся на банкет пригласили поработать за "зачет". Чувствуете разницу? По крайней мере перед концертом речь об оплате не шла. Хотя сейчас дирижер концерта уважаемый Андрей Игоревич Галанов сказал мне, что работа студентов в тот день будет все-таки оплачена. Но это, замечу, не его, дирижера, вопрос, он сам был человеком приглашенным. У студентов академии на данном этапе главный командир – ректор, проректор и так далее. Именно эти люди отвечают за высокий профессиональный вкус, который они привьют или не привьют учащимся. Именно они, взрослые, умные, ответственные, отвечают за моральный облик будущего музыканта. Но, видимо, дистанция между профессорскими установками на занятиях и реальными делами за стенами академии оказалась столь велика, что молодые музыканты обиделись. Даже более, они возмутились, что им, "будущей элите", как часто называют их педагоги, призывая держать во всем высокую планку, пришлось играть Чайковского под стук вилок и запах жареной рыбы. Пусть даже и в новом дворце.

И я не стану возражать: подобный "этикет" откровенно низкопробен.

Да он, этот "этикет", собственно, в таком имперском виде давно нигде не популярен – я имею в виду классических музыкантов. Эстрадные артисты, работники облегченного жанра, они – да: поют и танцуют в любых полевых или ресторанных условиях. Естественно, соглашаются на это добровольно и, знаю, даже гордятся приглашениями, потому что работают за очень высокие гонорары. Но под классическую музыку есть и пить, извините, хрюкать над тарелкой как-то стыдно. Потому что Чайковский – это великое достижение человеческого духа, а банкет – пир для физиологии. Не сходятся они. Протестуют друг против друга. Для праздника живота есть музыка попроще.

Вчера я обсуждала эту ситуацию с маэстро Анисимовым. Александр Михайлович сказал прямо: "Я не стал бы развращать детей подобными вещами. Возможно, ректор Дулова не знала о полном сценарии праздника: под какой ресторанный аккомпанемент придется выступать учащимся". Но, в принципе, играть музыку на торжествах, рассказал дирижер, приходилось и ему, и нашему государственному оркестру. Например, для спонсоров. А как еще оркестранты могут отблагодарить людей, которые помогают, от которых, будем прямо говорить, во многом зависит благополучие коллектива? Но, продолжил далее маэстро, выступления были всегда с одной серьезной оговоркой: сначала серьезный концерт, потом богатый ужин. Это для классического музыканта непреложное правило.

В середине 1990-х, рассказал далее Александр Михайлович, он, будучи главным дирижером Большого театра, был приглашен вместе с лучшими солистами белорусской оперы в Таиланд на торжества по случаю юбилея королевы. В богатом концертном зале королевская семья и ее высокие гости сидели на сцене, а оркестр, вопреки традициям, расположился наоборот – внизу в зале. Таким образом выражалась, если хотите, субординация монархического праздника. Естественно, гости сидели за накрытыми праздничными столами. Но концерт прошел при полной тишине и глубоком внимании к музыке. Кушать подано было потом. И в этом выражался высокий государственный этикет, эталон поведения.

Так поступает монархия. Как говорится, есть чему поучиться и молодой демократии.

АЛЬТЭРНАТЫЎНЫ ПОГЛЯД

Чаму варта купіць энцыклапедыю «Янка Купала»?

Адказ Міхасю Скоблу

Паважаны спадар Міхась! Мяркую, што я магу звярнуцца да Вас менавіта так. Без "Уладзіміравіч" – я ж ведаю Вас даўно, яшчэ як студэнта філфака БДУ. "Паважаны" – бо я сапраўды паважаю Вас, таленавітага паэта, публіцыста і літаратуразнаўца. Каб пераканацца ў Вашых яскравых паэтычных здольнасцях, варта звярнуцца хаця б да аднаго вершаванага зборніка (а іх налічваецца ў Вас ужо з дзясятак). Што да літаратуразнаўства, то проста ўражваюць вынікі Вашай толькі адной тэксталагічнай працы. Па сабе ведаю, які гэта цяжкі і не вельмі ўдзячны абавязак тэкстолага. А Вы ж уклалі 2-томныя Зборы твораў Ларысы Геніюш і Зоські Верас, кнігі ліставання той жа Л.Геніюш, падрыхтавалі аднатомнікі У.Жылкі, Р.Крушыны, А.Салаўя, Р.Барадуліна, А.Сыса і іншыя. Пасля таго як я набыў у свой час выдадзеныя Вамі грунтоўныя анталогіі беларускай паэзіі арыгінальнай ("Краса і сіла", 2003) і перакладной ("Галасы з-за небакраю", 2008), у мяне самі неяк узніклі некалькі прысвечаных Міхасю Скоблу вершаваных радкоў (агучваю іх упершыню):

Адно за *"Красу і сілу"*,
За *"Галасы з-за небакраю"*
Вам у лепшым свеце
Месца падрыхтавана.
І не ў канцы,
Не з краю,
А ў самым сэрцы
Раю!

З цікавасцю ўспрымаю, Міхась, і Вашы асобныя журналісцкія публікацыі, увасобленыя ў персанальнай сторадковай калонцы ў "Народнай Волі" ("Тапанімічны дурдом", "Ордэн Скарыны на экспарт" і іншыя), гутаркі з вядомымі беларускімі пісьменнікамі і вучонымі (А.Каўкам, А.Сідарэвічам, Б.Пятровічам, А.Мінкіным і іншымі). Але вось атрымаў чарговы нумар газеты за 6 сакавіка 2018 года, і адразу балюча ўразіла назва Вашых "100 радкоў" – "**Чаму я не купіў энцыклапедыю "Янка Купала**"?". Кажу "балюча", бо адно загаловак Вашага артыкула можа адпрэчыць ад энцыклапедыі (што яшчэ горш – ад самога Янкі Купалы) асобных яе магчымых чытачоў. Больш таго, спыніўшыся літаральна на *адным* энцыклапедычным артыкуле, толькі "зірнуўшы" (Ваша слова) на яго, Вы закрэслілі, па сутнасці, працу ўсяго аўтарскага калектыву купалазнаўцаў, а таксама намаганні супрацоўнікаў выдавецтва "Беларуская энцыклапедыя імя П.Броўкі" годна адзначыць 135-годдзе нашага Песняра. "Балюча" мне яшчэ па адной прычыне: аўтарам таго злашчаснага артыкула, які Вы несправядліва раскрытыкавалі (пра што пойдзе гутарка далей), з'яўляюся якраз я.

Давайце паглядзім, ці такі ўжо няўдалы мой артыкул, прысвечаны колішняму выданню анталогіі "**А хто там ідзе?" на мовах свету**" (1982), што адбіў Вам ахвоту, як Вы пішаце, купляць на нядаўнім Міжнародным кніжным кірмашы святочна выдадзены, прыгожы том энцыклапедыі "Янка Купала"? Як вядома, лёс той укладзенай мной разам з Я.Рамавоўскай "скандальнай анталогіі" (Ваша вызначэнне), у якой на роўных сышліся 81 пераклад купалаўскага верша на розныя мовы свету, быў своеасаблівы. І стваралася анталогія нялёгка, і выдавалася ў 1882 годзе, да 100-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы, няпроста. Апрача гэтага, з-за правінцыйнай дурноты і залішняй боязі асобных чыноўнікаў маскоўскага начальства давялося ўжо надрукаванае знішчаць, кнігу дапрацоўваць і дадрукоўваць нанова. А тая правінцыйная дурнота і боязь выклікалася ўсяго толькі тым, што рускі пераклад М.Горкага купалаўскага верша быў у кнізе надрукаваны, як і іншыя пераклады, па алфавіце, а не на першым месцы.

Вам як журналісту, верагодна, захацелася сенсацыі. У гэтым імкненні да сенсацыі Вы махнулі рукой на галоўнае патрабаванне крытыкі (якое Вы, дарэчы, бераце пад увагу ў сваёй літаратуразнаўчай працы). А гэта – неабходнасць аб'ектыўнага і ўсебаковага аналізу твора, з улікам як адмоўных (калі яны ёсць), так і станоўчых яго момантаў. І па *адным* прыватным выпадку... закрэслілі *ўвесь* твор. Дакладней – увесь 1-ы том энцыклапедыі "Янка Купала", а разам з тым навялі цень і на наступныя яе два тамы, якія яшчэ павінны з'явіцца ў друку.

Вернемся, аднак, да майго артыкула. У 1986 годзе ўбачыў свет энцыклапедычны даведнік "Янка Купала", створаны яшчэ ў даперабудовачны перыяд. Кожнае выданне – дзіця свайго часу. І хоць і тады ў артыкуле для даведніка я пісаў пра гаротную кнігу "А хто там ідзе?" на мовах свету" (1982), аднак упамінанне пра яе выхад у свет было, па той жа чыноўніцкай дурноце, з артыкула выкраслена. Цяпер жа, у энцыклапедыі, з падрабязнага апісання той кнігі і пачынаецца мой артыкул. Не стану самацытавацца, паколькі правільнасць маіх слоў можна лёгка праверыць. Толькі пасля аповеду пра кнігу 1982 года выдання на 12-й старонцы я паведамляю: "У 1983 у аналагічным фармаце і мастац. афармленні выд-вам "Мастацкая літаратура" кніга была перавыдадзена (без указання, што гэта 2-е выд.) з некалькі ўдакладненым грыфам "Стагоддзе з дня нараджэння Янкі Купалы. 1882–1982" (Раней было: "Да стагоддзя..." – **В.Р.**). Крыху зменена і яе кампазіцыя: рус. пер. М.Горкага змешчаны ў ёй не па алфавіце, а адразу за бел. арыгіналам. Апрача гэтага, упершыню ў ёй апубл. яшчэ адзін, 82-і, пер. – на мову дары М.Шэраліева". У 1-м томе энцыклапедыі "Янка Купала" побач з маім артыкулам змешчана і вялікая каляровая ілюстрацыя супервокладкі кнігі з указаннем года яе выхаду ў свет – 1982.

Здаецца, усё ясна. Вы ж, Міхась, чамусьці заблытваеце чытачоў, пішучы: "Знаходжу патрэбны артыкул: першае выданне пабачыла свет у 1982-м, другое, дапоўненае і дапрацаванае, у 1983-м. А што за "дапаўненні" і "дапрацоўкі" мелі месца – ні слова". Як ні слова? А тое, што я цытаваў вышэй, хіба не расказ пра змены, дапрацоўкі?

Відавочна, Вы хацелі б, каб у артыкуле я расказаў, хто і як спыніў у 1982 годзе выхад кнігі ў свет, што "кнігу канфіскавалі з усіх бібліятэк, там былі знішчаны нават бібліяграфічныя карткі". Адным словам, каб намаляваў вобразную карціну "кніжнай гільяціны". Але ж гэта не энцыклапедычны – лаканічны, строга навуковы – стыль. Тым больш што ў стылі публіцыстычным я ўжо расказаў пра тую "гільяціну" ў сваёй кнізе "Мой Трыглаў" (2012), адпаведнае месца з якой Вы, дарэчы, цытуеце. Бібліяграфічную даведку пра кнігу я падаў у канцы энцыклапедычнага артыкула. Чытачы, думаю, калі захочуць, знойдуць, што трэба.

Што да персанальнай энцыклапедыі "Янка Купала" – гэта не паўтор таго даведачнага купалазнаўчага выдання 1986 года, якое, як Вы слушна адзначаеце, "з цэнзурных меркаванняў мела безліч недахопаў". Праўда, значэнне і таго, аднатомнага, выдання, названага сціпла энцыклапедычным *даведнікам,* таксама нельга прымяншаць. Для свайго часу яно было ўвогуле салідным зборам звестак пра асобу і творчасць Янкі Купалы. Але ж цяпер ствараецца не даведнік, а сапраўдная *энцыклапедыя*, ды яшчэ ў трох тамах. Розніца паміж гэтымі выданнямі агромністая. Як па колькасці, так і па якасці ўключанага ў іх матэрыялу. Прыблізна 40% артыкулаў у энцыклапедыі (у параўнанні з даведнікам) абсалютна новыя, напісаныя ў адпаведнасці з сучаснай фsvеталогіяй і метадалогіяй, астатнія ў той або іншай ступені дапрацаваныя ці ўвогуле перапрацаваныя. Так, у 1-м томе энцыклапедыі аналізуюцца вершы Янкі Купалы "Акоў паломаных жандар", "Ёсць жа яшчэ...", "Жыды", артыкулы "Адбудова Беларусі", "Беларускае войска", "Беларускі сцяг уваскрос" і інш., якія ў 1980-я гг. нельга было нават упамінаць. Імёнаслоўе папоўнілася прозвішчамі Ф.Аляхновіча, А.Аракчэевай, І.Багдановіч, Б.Белаказовіча, А.Гаруна, М.Драй-Хмары, Л.Дранько-Майсюка, М.Зэрава і іншых, назвамі розных устаноў, СМІ ("Беларуская школа ў Латвіі", "Беларускі сьвет", "Бацькаўшчына", "Беларуская бібліятэка і музей імя Ф.Скарыны ў Лондане", "Беларускі дзяржаўны архіў-музей літаратуры і мастацтва", "Віленская беларуская гімназія" і інш.), артыкуламі аналітычна-разгорнутымі ("Антычныя матывы ў творчасці Я.Купалы", "Беларуская літаратурная мова і Я.Купала", "Бібліяграфія твораў Я.Купалы" і інш.). Сённяшняя энцыклапедыя "Янка Купала" – гэта не паўтор даведніка "Янка Купала" трыццацігадовай даўнасці, ад яго яна адрозніваецца як неба ад зямлі.

Прабачце, Міхась, але крытыку Вашу 1-га тома энцыклапедыі "Янка Купала" я назваў бы аглабельнай. Як вядома, яе супрацьлегласць – крытыка хвалебная, алілуйная. Не хочучы быць крытыкам-алілуйшчыкам, скажу толькі, што, за тое-сёе, несумненна, укладальнікаў і аўтараў энцыклапедыі, якая рыхтавалася ў вялікай юбілейнай спешцы, можна папракнуць, пакрытыкаваць. Але ж станоўчага ў ёй намнога больш, чым адмоўнага! Таму хочацца павіншаваць і аўтараў, і выдаўцоў, усіх купалазнаўцаў і купалалюбаў з пачаткам выхаду ў свет трохтомнай энцыклапедыі "Янка Купала", "адной з візітовак незалежнай Беларусі", кажучы Вашымі словамі. І не бойцеся "даставаць кашалёк", як гэта было з Вамі на нядаўнім кніжным кірмашы – яна вартая таго, каб Вы яе купілі. І не толькі Вы.

Вячаслаў Пятровіч РАГОЙША,
доктар філалагічных навук,
прафесар БДУ.

Стыль праўдзе не перашкода

Паважаны Вячаслаў Пятровіч! На філфаку БДУ ў свой час мне пашчасціла быць Вашым вучнем. Наколькі памятаю, Вы нас вучылі не толькі літаратуразнаўству, але і праўдзівасці. Помнячы Вашу навуку, я стараюся не крывіць душой, калі пішу пра нейкія падзеі ці выданні. На маю думку, у першым томе энцыклапедыі "Янка Купала" свядома (выдавецтвам ці аўтарам) дапушчана скажэнне праўды. У артыкуле "А хто там ідзе?" на мовах свету" гаворыцца пра перавыданне анталогіі; выглядае так, быццам першае выданне ціхамірна разышлося, і дбайныя выдаўцы выпусцілі ў свет другое. Але ж гэта не так. Як было насамрэч, Вы праўдзіва расказалі ў сваёй кнізе "Мой Трыглаў". А вось расставіць усе кропкі над "і" ў энцыклапедыі Вам, паводле Вашых жа слоў, перашкодзіў "лаканічны, строга навуковы стыль выдання". Але ніякі стыль (хай сабе самы энцыклапедычны) не можа перашкодзіць праўдзе!

Мне прыкра, што Вы зразумелі мой тэкст як спробу "закрэсліць і зганьбіць" працу ўсяго калектыву "Беларускай энцыклапедыі". У мяне гэтага і ў думках не было. Што да "неабходнасці аб'ектыўна і ўсебакова прааналізаваць увесь твор", то абяцаю Вам зрабіць гэта на старонках "Народнай Волі" пасля таго, як выйдзе з друку апошні, трэці том. У "100 радках" я змог сказаць толькі пра адну істотную, на мой погляд, хібу энцыклапедыі "Янка Купала".

З павагай – Ваш вучань
Міхась СКОБЛА.

ТОЛЬКІ ЛІЧБЫ

Дарагая адукацыя

ў сацыяльна арыентаванай дзяржаве

Як вядома, з 1 сакавіка некаторыя ВНУ краіны павысілі плату за навучанне, патлумачыўшы гэта тым, што ў краіне вырасла тарыфная стаўка 1-га разраду і адпаведна аплата працы прафесарска-выкладчыцкага складу, а таксама павялічыліся тарыфы на камунальныя паслугі.

Для студэнтаў-платнікаў новыя цэны выставілі Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт, Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт інфарматыкі і радыёэлектронікі, Акадэмія кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт імя М.Танка. А вось у Беларускім дзяржаўным медыцынскім універсітэце і Мінскім дзяржаўным лінгвістычным універсітэце кошты навучання засталіся ранейшыя. Праўда, у медуніверсітэце яны і сёння немалыя, і, напрыклад, з 1 верасня мінулага года будучыя стаматолагі за год навучання плацяць 2827 рублёў.

Факультэт	Кошт навучання да 1 сакавіка 2018 года для студэнтаў 1-га курса дзённай формы навучання	Кошт навучання з 1 сакавіка 2018 года для студэнтаў 1–3-га курсаў дзённай формы навучання
Механіка-матэматычны факультэт	2250	2475
Факультэт прыкладной матэматыкі і інфарматыкі	2364	2600
Факультэт радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій	2250–2364	2475–2600
Фізічны факультэт	2250	2475
Хімічны факультэт	2250	2475
Біялагічны факультэт	2593	2852
Геаграфічны факультэт	2250–2364	2475–2600
Эканамічны факультэт	2765	3041
Гістарычны факультэт	2250–2364	2475–2600
Факультэт філасофіі і сацыяльных навук	2250–2593	2475–2852
Інстытут журналістыкі	2593–2708	2852–2978
Філалагічны факультэт	2039–2814	2242–3095
Факультэт міжнародных адносін	2765–2851	3041–3136
Юрыдычны факультэт	2593–2851	2852–3136
Факультэт сацыякультурных камунікацый	2039–2814	2242–3095

У лідарах па новых коштах на навучанне БДУ і БДУІР. Ва ўніверсітэце інфарматыкі і радыёэлектронікі ў мінулым годзе ў залежнасці ад факультэта год навучання для першакурснікаў каштаваў ад 820 да 2750, а з 1 сакавіка 2018 года – ужо ад 1250 да 3020 рублёў. Што тычыцца Белдзяржуніверсітэта, то там плата за навучанне на самых запатрабаваных і «дарагіх» факультэтах – юрыдычным і міжнародных адносін – вырасла на 285 рублёў і склала 3136 рублёў. А як змяніўся кошт навучання на ўсіх факультэтах БДУ, відаць з табліцы.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

ЗАКУЛИСЬЕ

Прекрасная Мадлен

На днях арт-директор Белорусского Свободного театра Наталья Коляда встретилась с известным в прошлом американским дипломатом и политическим деятелем, первой женщиной в должности государственного секретаря США Мадлен Олбрайт.

– 19 лет назад Наташа по поручению американской стороны готовила первую встречу представителей белорусской демократической оппозиции с государственным секретарем США Мадлен Олбрайт, – *вспоминает драматург и основатель «Свободного театра»* **Николай Халезин**. – Встреча произошла в Варшаве, и на тот момент это было серьезным прорывом…

На Брюссельском форуме они встретились после 19-летнего перерыва, и Олбрайт сказала, что прекрасно помнит ту встречу и сожалеет, что мир так ничего и не смог сделать, чтобы ситуация в Беларуси кардинально изменилась…

Кстати, 15 мая этого года Мадлен Олбрайт отпразднует свое 80-летие.

Марина ВИШНЕВСКАЯ.

На фото: Наталья Коляда и Мадлен Олбрайт, март 2018 года.

ВЕРДЫКТ

Святаслава Барановіча асудзілі на тры гады калоніі

Нагадаем, што мужчыну абвінавацілі ў гвалтоўных дзеяннях у дачыненні да супрацоўніка праваахоўных органаў. Пасля "Маршу недармаедаў" вясной мінулага года Барановіч абараняў анархістаў, якіх затрымлівалі міліцыянеры ў цывільным.

Дарэчы, у 2011 годзе Святаслава Барановіча асудзілі на тры гады "хатняй хіміі" за ўдзел у "Плошчы-2010".

Віктар ШПАК.

КУЛУАРЫ

Анжелика АГУРБАШ: «Детей нужно просто любить...»

Дочь певицы Анжелики Агурбаш полгода назад открыла в Москве школу вокала. На днях состоялся первый отчетный концерт учеников Дарьи Ялинской. Поддержать дочку пришла мама.

«Я так счастлива, что мои дети выбирают свой путь и, несмотря ни на что, смело идут к своей мечте! – говорит артистка. – *Я не раз говорила и повторю еще раз: детей нужно просто любить! Дашенька моя, я очень тобой горжусь! Ты потрясающая девочка!»*

Дарья Ялинская закончила музыкальную школу при консерватории в Минске – она училась по классу фортепиано. В Москве поступила в Государственный университет управления на продюсера в шоу-бизнесе. Работала на бэк-вокале у рэпера Тимати, брала уроки вокала в Лондоне. Училась на менеджера спортивной индустрии.

В прессе писали, что первое сольное выступление на публике у Дарьи Ялинской состоялось почти 10 лет назад – на презентации одного из альбомов Анжелики Агурбаш.

Правда, сегодня Дарья не выступает на сцене под своей фамилией – ее представляют на концертах просто как певицу Дарию. Чтобы не сравнивали с мамой.

Вера ВИР.

ГОСЦЬ РЭДАКЦЫІ

Думаеце, будаваць паветраныя замкі могуць толькі летуценнікі? А вось і не! Мінчанка Яна Ласка – аэрадызайнер, яна ўжо тры гады штодня працуе з паветрам і яшчэ ні разу ад рэальнасці не адарвалася. Затое можа і замкі, і прынцэс, і цэлую краіну з паветраных шарыкаў зрабіць.

Яна ЛАСКА: «Паветраныя шары вяртаюць у дзяцінства»

– У Беларусі аэрадызайн пачаў развівацца зусім нядаўна. Як вы асвойвалі сваю прафесію?

– У XXI стагоддзі многія вучацца праз інтэрнэт, я – не выключэнне. У сеціве я глядзела майстар-класы, гадзінамі сядзела на спецыялізаваных форумах, шукала адпаведную літаратуру. А пасля вучылася на ўласных памылках.

Хаця, безумоўна, было б цудоўна, калі б у Беларусі з'явілася офлайн-школа па аэрадызайне. Зараз я працую ў гэтым напрамку.

– Ведаю, вы часта ўдзельнічаеце ў спецыялізаваных конкурсах...

– Гэта неад'емная частка маёй працы. Ці, калі казаць дакладней, своеасаблівая атэстацыя на прафпрыдатнасць. Паколькі менавіта на спаборніцтвах аэрадызайнеры робяць самыя эфектныя і складаныя фігуры. У звычайным жыцці такія заказваюць даволі рэдка, таму тут мы выкладваемся на поўную. Напрыклад, адзін з маіх самых значных твораў – вялізны сноўбардыст, якога я змагла "падлавіць", паказаўшы ў руху.

Акрамя новых навыкаў на конкурсах заўсёды можна абзавесціся карыснымі знаёмствамі са спецыялістамі нашай сферы. Гэта важна, паколькі аэрадызайнераў-прафесіяналаў не так і шмат.

– Наколькі рэальна ў наш час пабудаваць бізнес "на паветры"?

– Гэта такі ж бізнес, як і любы іншы. У яго трэба ўкладвацца і матэрыяльна, і ўласным майстэрствам і не лічыцца з часам. Галоўнае – працаваць і верыць у свае сілы.

– Пасля таго як вы захапіліся аэрадызайнам, з вас не пачалі насміхацца, што вы "ўдарыліся ў дзяцінства"?

– А хіба гэта дрэнна – хацяб на некаторы час вярнуцца ў той стан, калі ўсім нам было бясклапотна і весела? Да таго ж жанчынам проста неабходна рабіць нешта сваімі рукамі. Адны вяжуць, другія вышываюць крыжыкам, а я стала круціць шарыкі. Па-другое, родныя і сябры ведаюць: калі я нешта задумала, значыць, падыду да справы сур'ёзна і на паўшляху не кіну. Таму яны проста прытаіліся і пачалі чакаць, што з гэтага атрымаецца. Па-трэцяе, мае дзеці былі вельмі рады, што ў іх матулі з'явілася такое незвычайнае хобі.

– Цікава, а ў вашым дзяцінстве былі паветраныя шары?

– Безумоўна! Аднак менавіта з імі звязаны адзін з маіх самых сумных дзіцячых успамінаў. Аднойчы на нейкае свята мы з мамай пайшлі ў парк. Там мне, вядома, купілі марозіва і прыгожы паветраны шар, які я ўмудрылася выпусціць... Доўга пасля гэтага перажывала. Але з часам зразумела, што важна ўмець адпусціць тое, што табе дорага. Дзякуючы гэтаму эпізоду я, калі працую з дзецьмі, заўсёды ім добра прывязваю шары да рук і абавязкова кажу: "Нават калі ён зляціць ад цябе – нічога страшнага. Заўсёды можна купіць новы!"

– У паветранага шара кароткі век. Вам не шкада сваіх работ?

– Не. Цешу сябе тым, што іх галоўная місія – стварэнне добрага настрою і фарміраванне пазітыўных эмоцый. Свята не можа доўжыцца вечна, праўда? Іншае пытанне, што яго можна аформіць па-рознаму. Для дзетак гэта будзе яркая феерыя з каляровымі шарыкамі. На ўрачыстасці для дарослых падбіраем шары, напрыклад, у манахромнай гаме. Стылізацыя з фігурамі герояў мультфільмаў падыдзе для свята з казачнай тэматыкай. Адным словам, колькі нагод – столькі і настрояў. Цудоўна, што кожны раз гэта нешта новае і непаўторнае.

– Яна, раскажыце, калі ласка, пра сучасныя тэндэнцыі ў аэрадызайне.

– Яшчэ тры гады таму папулярнасцю карысталіся розныя фігуры, а сёння больш запатрабаваныя лаканічныя звязкі з шарыкаў, напоўненых геліем. Сапраўдны хіт продажу апошняга часу – шары-гіганты памерам 60–90 сантыметраў у дыяметры. Змянілася і палітра: сёння часцей заказваюць празрыстыя, срэбраныя і залацістыя шары з канфеці ўнутры, а таксама з надпісамі і малюнкамі.

ДАВЕДКА

Аэрадызайн – сучасны напрамак мастацкага афармлення прасторы з дапамогай паветраных шароў, дэталямі інтэр'ера могуць быць вялікія канструкцыі і скульптуры.

З гісторыі аэрадызайну

На першы погляд, паветраны шар – вынаходка сучаснасці. Аэрадызайн як рамяство на Беларусі пачаў развівацца ўсяго 10–15 гадоў таму. Але насамрэч гісторыя мастацтва надзімання шароў вымяраецца тысячагоддзямі.

Аказваецца, паветраныя шары вынайшлі яшчэ старажытныя ацтэкі. Яны ўпрыгожвалі памяшканні вантробамі жывёл, якія надзімалі і размалёўвалі рознакаляровымі ўзорамі. Відовішча, напэўна, было не для слабанервовых. Тым не менш традыцыя ацтэкаў знайшла ўвасабленне ў старажытных рымлян. Менавіта яны пачалі афармляць залы паветранымі шарамі падчас святочных дзён.

У перыяд сярэднявечча "лятучыя ўпрыгажэнні" сталі неад'емным атрыбутам баляў і карнавалаў. Храбрыя рыцары і прыгожыя дамы круціліся сярод іх у танцах да світанку.

Надзімаць паветрам латэкс прыдумалі толькі ў XIX стагоддзі. Упершыню гэта зрабіў прафесар Каралеўскага Лонданскага ўніверсітэта Майкл Фарадэй, а папулярызавалі латэксныя шарыкі Томас Хінкок і Джордж Інграм. Гэтыя людзі і сталі ля вытокаў сучаснага аэрадызайну.

У Савецкім Саюзе паветраныя шары доўгі час былі дэфіцытам. Выпусціць з рук такую каштоўнасць па неасцярожнасці лічылася сапраўднай трагедыяй роўна да таго моманту, як у 1980 годзе ў неба падняўся сімвал Алімпійскіх гульняў – мядзведзяня Міша. Васьміметровая гумовая цацка, якая на развітанне махала гледачам лапай, і па сёння лічыцца адной з самых вядомых у свеце, а яе адлёт у зорнае маскоўскае неба – адным з самых запамінальных відовішчаў.

Важна

Паветраныя шарыкі вырабляюць толькі некалькі краін у свеце. Сярод іх Бельгія, Італія, Калумбія, Мексіка, ЗША, Кітай. Выбіраючы афармленне для дзіцячага свята, будзьце уважлівы і не бярыце шарыкі з рэзкім пахам латэксу, а таксама тыя, на якіх шмат тальку. Памятайце, што самыя танныя з іх могуць выклікаць моцную алергічную рэакцыю!

Ганна КУРАК.

("Алеся".)

КРАЎДФАНДЫНГ

Ігар Мельнікаў шукае грошы...

Вядомы беларускі гісторык Ігар Мельнікаў скончыў працу над новай унікальнай кнігай "Забыты корпус". Яна распавядае пра гісторыю знаходжання часцей Першага польскага корпусу, а потым і Вялікапольскай дывізіі на тэрыторыі Бабруйшчыны ў 1918, 1919–1920 гадах.

– *У Беларусі пакуль не выдана ніводнай навуковай ці навукова-публіцыстычнай кнігі, прысвечанай гісторыі Першага польскага корпусу ў Бабруйску,* – расказвае гісторык. – *Дзіўна, што настолькі значная старонка гісторыі не толькі горада на Бярэзіне, але і Беларусі амаль не вывучана ў айчыннай гістарыяграфіі. Больш за тое, значная колькасць не толькі жыхароў Бабруйска, але і ўсёй Беларусі не адрозніваюць перыяд знаходжання Першага польскага корпусу на тэрыторыі Бабруйшчыны ў 1918 годзе і акупацыю Бабруйшчыны польскімі войскамі ў 1919–1920 гадах. Між тым гэта зусім розныя гістарычныя сюжэты, хоць і маючыя ўскосныя сувязі.*

Перыяд, калі гэтая вайсковая фармацыя знаходзілася на тэрыторыі нашай краіны, адзін з ключавых у беларускай гісторыі. Якую палітыку абрала камандаванне Першага польскага корпусу ў дачыненні да беларусаў і іх краіны? За што змагаліся польскія легіянеры ў 1918 годзе? Як ацэньвалі польскія камандзіры вартасць Бабруйскай крэпасці? Як БНР ставілася да войска Доўбар-Мусніцкага? Адказы на гэтыя і іншыя пытанні ў кнізе "Забыты корпус".

Новая кніга Ігара Мельнікава – гэта больш за 200 старонак унікальных фактаў вайсковай гісторыі Беларусі і Польшчы, а таксама каля 300 архіўных і сучасных здымкаў, большасць з якіх публікуюцца ў Беларусі ўпершыню.

Аднак сродкаў на выданне ўнікальнай працы ў гісторыка няма, таму на сайце talaka.org у рубрыцы "Праекты" распачаты збор сродкаў на гэты вельмі цікавы праект. Дарэчы, да неабыякавых да сваёй гісторыі беларусаў Ігар Мельнікаў звяртаецца другі раз. Менавіта людская салідарнасць дапамагла яму летась з выданнем кнігі "Адысея палешука". Тады за 40 дзён былі сабраны неабходныя 8000 рублёў.

Ігар ЗАЛЕСКІ.

ДАЛЁКАЕ – БЛІЗКАЕ

Як здымалі «Дзікае паляванне караля Стаха»?

Сорак гадоў таму пачалася праца над адным з самых паспяховых беларускіх фільмаў «Дзікае паляванне караля Стаха». Яго здымаў вядомы рэжысёр Валерый Рубінчык і аператар Таццяна Логінава, адна з лепшых жанчын-аператараў у Савецкім Саюзе. Фільм назвалі першым савецкім містычным трылерам, яго здымкі праходзілі ў старадаўнім Падгарэцкім замку Львоўскай вобласці. Фільм атрымаў прыз журы на МКФ у Манрэалі ў 1980 годзе.

Караткевіч і Рубінчык за мантажом

На жаль, ужо сем гадоў, як няма з намі Валерыя Рубінчыка. Усе, хто працаваў з рэжысёрам, успамінаюць яго як чалавека не проста таленавітага, але і шырока адукаванага, які тонка адчуваў прыроду кіно. Аператар Таццяна Логінава заўсёды падкрэслівае, што з самага пачатку здымак фільма па рамане Караткевіча было зразумела, што Валерый Рубінчык мае намер стварыць свой свет. Праца над літаратурным сцэнарыем складвалася вельмі няпроста. Існуе нават легенда пра тое, што Караткевіч фільм не прыняў. Але ці так гэта?

«Для Рубінчыка любыя здымкі – гэта перш за ўсё глыбокая даследчая праца. Яго працоўны стол быў проста завалены альбомамі па жывапісе. Літаральна кожны кадр «Дзікага палявання» мы абгаворвалі па шмат разоў. Часам нават на самую невялікую ролю спрабаваліся пяць, сем акцёраў», – распавядае Таццяна Логінава.

28 сакавіка ў сталічнай культурнай прасторы "ОК16" адбудзецца сустрэча з Таццянай Логінавай. Яна падзеліцца ўспамінамі аб тым выдатным і далёкім часе. На творчым рахунку аператара Логінавай 45 мастацкіх фільмаў, у тым ліку такія вядомыя стужкі, як «Знак бяды», «Чорны замак Альшанскі», «Анастасія Слуцкая».

Вікторыя ДРОЗД.

БУДЬТЕ ЗДОРОВЫ!

Почему болит спина?

На боль в спине жалуются 85% людей. Как ее правильно лечить и чем можно навредить? Реально ли избавиться от боли раз и навсегда?

Болит спина? Вы не одиноки! Данные социологических исследований показывают, что боль в спине – вторая после вирусных инфекций причина нетрудоспособности взрослого населения. Она рождается вместе с нами (по данным неонатологов, 80–90% детей при рождении получают травмы позвоночника) и рано или поздно настигает каждого. Есть мнение, что это расплата за прямохождение. Так как по мере роста человека нагрузка на «становой хребет» возрастает, уже имеющиеся неполадки позвоночника крепнут, а стрессы, переживания, тучность, перегрузки, малоподвижный образ жизни усугубляют имеющиеся проблемы – и боль в спине может возникнуть даже в раннем возрасте.

Что там болит?

В подавляющем большинстве случаев (около 95%) боль связана с мышцами, связками и суставами. В народе это называется «потянуть спину». Эти боли неприятные, но неопасные и в большинстве случаев проходят самостоятельно за 2–3 дня.

В 3–4% случаев боли связаны с радикулопатией (радикулитом) – поражением спинального корешка. Повреждается он обычно грыжей. Боли исчезают, когда проходит отек, возникший из-за сдавливания.

1–2% – это боли в спине, вызванные травмами или воспалительными заболеваниями позвоночника, онкологическими процессами, заболеваниями сердечно-сосудистой системы или желудочно-кишечного тракта, при которых болевой синдром может переходить в спину. Это самый опасный вид болей в спине. Чтобы исключить подобные патологии, обязательно обратитесь к врачу.

Медлить нельзя

Главный показатель того, что вам необходима врачебная помощь, – регулярность болей. Если вас скручивает время от времени – скорее всего, ничего страшного нет. Если боль малой или средней интенсивности преследует вас неотступно, медлить нельзя. Необходимо срочно обратиться к врачу, если боль сопровождается подъемом температуры или болевой синдром нарастает на фоне лечения.

В домашних условиях

Самое эффективное средство – противовоспалительные пероральные препараты. Только не переусердствуйте – они безопасны лишь первое время.

При продолжительном приеме такие препараты могут вызвать язвы и кровотечения в слизистой желудка. Традиционное домашнее лечение – нестероидные мази – можно применять лишь в качестве дополнительной меры. Они безвредны, но малоэффективны. Облегчение дает и ношение корсета – фиксация разгружает позвоночник, снимает спазмы и ограничивает резкие движения. Только корсет должен быть обычный – эластичный, а не разогревающий.

Если лечение не дало эффекта в течение трех дней, следует обратиться к врачу, который сделает блокаду противовоспалительными инъекциями. За счет снятия спазмов и расслабления мышц боль уходит сразу и нередко навсегда.

Запрещено!

Баня и массаж под строжайшим запретом. Они усиливают отек и боль.

Обращаться к мануальным терапевтам по объявлениям в газете. Мануальная терапия – это та область, где на каждого специалиста приходится три сотни шарлатанов. Если вам очень хочется найти хорошего врача, обращаться следует в сертифицированные клиники, где работают дипломированные специалисты.

Важно сразу правильно определить тактику лечения. Это должен сделать невролог или нейрохирург. Самостоятельно лечить спину опасно. 30% пациентов нейрохирургического отделения пробовали на себе домашние методы лечения и этим довели себя до больничной койки.

Резать или нет?

Еще недавно человеку, которому ставили диагноз «грыжа», сразу же выдавали направление на операцию. Сегодня операцию выполняют лишь при наличии показаний:

* стойкие боли, не снимаемые никакими таблетками;

* расстройство тазовых функций – неполное опорожнение мочевого пузыря;

* слабость и онемение в ноге.

Все эти симптомы делают операцию неизбежной, ведь без нее пациент может стать инвалидом.

Чем рискуем

Риск операции, из-за которого ее откладывают или отказываются вообще, многие пациенты считают сильно преувеличенным. В нейрохирургии есть технологии, позволяющие точно рассчитать эффективность операции и то, какие симптомы после нее исчезнут, а какие останутся.

Вероятность возобновления болей после операции не превышает 1–1,5%. Грыжи в других местах действительно могут появиться, но это не осложнение, а распространение заболевания, которое часто встречается у молодых недисциплинированных пациентов. Как только боль уходит, они возвращаются к привычному образу жизни: садятся за руль, возобновляют тренировки. А делать это категорически нельзя.

Во всем виноват остеохондроз?

Остеохондроз – хроническое дегенеративно-дистрофическое изменение межпозвонкового пространства. Признаки остеохондроза есть у всех людей старше 25 лет. Избежать остеохондроза невозможно, но можно уберечь себя от его осложнений, которые и служат причиной болей в спине.

Как избежать боли в спине

Не допускайте резких вертикальных нагрузок на позвоночник

Переноску тяжести лучше доверить грузчикам. Если вы все-таки решили самостоятельно поднять тяжести, то делайте это правильно.

Не хватайтесь резко за шкаф или холодильник. Присядьте на корточки с прямой спиной, обхватите груз так, чтобы точка опоры была рядом. Поднимайте предмет с прямой спиной с расправленными плечами. Смотрите не вниз, а перед собой.

Укрепляйте мышечный корсет – глубокие мышцы спины поддерживают позвоночник.

Женщинам во время беременности рекомендуется носить бандаж – это разгружает позвоночник.

Избегайте длительного фиксированного положения – это вызывает спазм в мышцах, из-за чего нарушается кровоснабжение позвоночника и возникает нехватка спинальной жидкости...

ИЗ ПЕРВЫХ УСТ

Александр МЕТЛИЦКИЙ: «В Австрии болельщики называли меня Рембо»

Корреспондент «Народной Воли» побеседовал с белорусским футболистом, который сделал в Европе завидную карьеру.

Автограф Александра Метлицкого на фото в форме австрийского ЛАСКа.

Александр Метлицкий – единственный из наших соотечественников, кого пригласили на роль спортивного директора зарубежного клуба. Это случилось в шотландском «Хартсе». Кроме того, он успел получить лицензию спортивного агента, а также тренерскую лицензию категории «А»…

– Какие сегодня воспоминания о выступлении за минское «Динамо»?

– Это, конечно, целый этап жизни. За команду выступал около восьми лет, в «Динамо» мы всего добились и с гордостью об этом вспоминаем. В том числе и на недавнем 90-летии общества. А потом отправился на юг, в бывшую Югославию, в Осиек. Там меня ждал очень интересный опыт и весьма занимательный чемпионат.

Военные действия в Югославии начались ближе к лету 1991-го, а для нас – значительно раньше, поскольку с февраля полным ходом шла подготовка к ним. Было жаль уходить, потому что уже прижился, наработал имидж, все нравилось, не возникло проблем с языком, который очень похож на белорусский. В минской школе я хорошо учился и до сих пор не забыл родной язык. Недавно общался с другом из хорватского «Хайдука» – никаких проблем в понимании. Но, когда пришла война, начал искать новое место.

– Потом был австрийский «Рапид»…

– Да, хотя кое-кто хотел меня видеть дома, во внутренних войсках, в которых я, как динамовец, ранее служил. Ты сверхсрочник, говорили мне, и мы найдем тебе место для службы.

Но я не хотел в войска, горел желанием продолжить карьеру игрока. Хотел попробовать силы в Англии, но, поскольку не был «заигран» за сборную СССР, а только за юношескую и молодежную команды, вариант отпал. Пошли предложения, размышления, но не все получилось. Мне было 27 лет, я начал уставать от футбола. Однако возникла идея отправиться в Австрию. Не знаю, почему туда, а не в Голландию, куда также приглашали.

– И в «Рапиде», как говорят, звезды сошлись!

– Мною были довольны. Меня окружали легенды австрийского футбола, с одним из которых – Андреасом Херцогом – до сих пор поддерживаю контакты. Когда получалось, приезжал в Беларусь и выходил на поле в майке национальной сборной. В Австрии же меня до сих помнят болельщики, просят дать автограф, вместе сфотографироваться. Выхожу на поле в составе ветеранской команды «Легенды «Рапида».

– А почему через два года поменял Вену на Линц?

– В команду пришел бывший игрок «Боруссии» из Мёнхенгладбаха Густав Старек. Он женился на очень богатой даме и поэтому был весь «на понтах». Начал диктовать свои условия. Плюс всплыл регламент об участии в играх определенного количества иностранцев. Еще не закончился двухлетний контракт, но меня настойчиво звали в Линц. На все плюнув, укатил в ЛАСК.

По натуре я слегка резковат как на поле, так и вне его. Меня в детстве учили играть на все сто, одно время в Австрии местные болельщики даже прозвали Рембо. Всецело отдаюсь игре, но предпочитаю, чтобы так же относились и ко мне. Не все складывалось так, как хотелось, поэтому поменял Вену на Линц. Там сложилась теплая атмосфера, болельщики с трибун скандировали мое имя. Только позже я понял, что для них Саша и Александр – разные имена, но мне не хотелось всех переубеждать. Я одинаково нормально откликался и на Сашу – так звали меня в Австрии.

– Как долго продолжалась идиллия?

– В команде появился некий норвежец, который начал подтаскивать вьетнамских друзей, которые родились и ассимилировались в Норвегии. Новая ситуация не привлекала, и я решил уйти в клуб «Форверст» из Штайера, что в 40 километрах от Линца. В свое время за эту команду играл Олег Блохин, и, когда в Милане я встретил его у Андрея Шевченко, нашлись темы для воспоминаний.

Команда оказалась слабоватой по составу, отношение к ней изменилось, и я отправился в Санкт-Пельтен, столицу Нижней Австрии. Одно время за команду этого города выступал наш Георгий Кондратьев. Но до этого возникло неплохое предложение из Голландии, из команды низшего дивизиона. Я отказался, остался в Санкт-Пельтене, но через полгода и здесь начало надоедать.

– Карьеру ты заканчивал в «Пашинге», поначалу скромной команде, позже сделавшей успехи на международной арене.

– После слияния двух клубов «Пашинг» поднялся в компанию сильнейших и буквально перед завершением моей карьеры вышел в еврокубок. Для меня всегда было важно найти отклики у коллег, получить нормальное понимание. Это и случилось в «Пашинге». В 39 лет я завершил игровую карьеру и начал работать в клубе, в котором отыграл четыре сезона.

Начал с советника президента по делам спорта, многим надоедал, напрямую высказывал свое мнение, но это нравилось руководителю клуба. Однако, понятное дело, не всем. Мое знание ситуации пригодилось не раз, к примеру, позже в квалификации Кубка УЕФА, когда «Пашинг» боролся с «Зенитом». Российский клуб едва унес ноги.

– Ты был не против поработать в Беларуси…

– Да, одно время предлагали руководить юниорской сборной, но я отказался, поскольку работать с футболистами такого возраста мне не интересно. Время от времени у меня возникало желание начать тренерскую карьеру на родине, но постоянно что-то мешало. Возможно, из-за моих излишних амбиций, характера, возможно, и потому, что люди многое предлагали, а затем делали по минимуму, а подчас и отказывались от своих слов.

– Ты следишь за футбольными событиями в стране, за сборной, чей имидж как никогда невысок?

– Честно говоря, мне стыдно за нынешний состав, за людей, которые появляются в команде. Не могу определить, чья вина больше: игроков или тренеров. Я не пессимист, но когда вижу итоги очередной жеребьевки, то сразу определяю, какое место займет наша сборная. И еще ни разу не ошибся.

– Белорусские специалисты востребованы за пределами страны. Например, бывший игрок солигорского «Шахтера», минских «Динамо» и «Торпедо» Владислав Безбородов сделал карьеру футбольного арбитра в России и обслуживает международные матчи. Но в Беларуси эти специалисты не пригодились.

– Прежде всего, тренерам не дают спокойно выполнять вроде бы оговоренные задачи, вмешиваются в их дела. Я как спортивный агент прочувствовал это на себе. Начинаются какие-то свои, частные «терки». Пример того же Олега Кубарева, которого убрали из Солигорска по причинам, о которых я сказал. У нас тренеры не востребованы. Ну и, конечно, не меньшую роль играют и более выгодные предложения из других стран.

– Слышал, что в один из давних приездов в Минск у тебя пропал дорогой автомобиль. Чем закончилась та история?

– В Советском РУВД Минска мне сразу сказали, что машины таких марок редко находят, но на всякий случай записали мои координаты. Лет двадцать не звонят. Наверное, еще ищут…

Андрей КРАВЦОВ.

ПОЛЕЗНЫЕ СОВЕТЫ

Лук на подоконнике

Как преодолеть весеннюю усталость, связанную с недостатком витаминов? Самое простое – ешьте зелень репчатого лука. В Японии для свежих растительных продуктов существует специальный термин «живая пища». Она просто необходима человеку.

Что может быть проще выгонки зелени лука в домашних условиях – на подоконниках, в застекленных лоджиях и на верандах! Предпочтительны хорошо освещенные места.

Для получения зелени лучше взять проросшие при хранении некрупные луковицы диаметром менее трех сантиметров.

Лук хорошо растет и в почве, и в воде. Почву (перегной, смесь песка с торфом, дерновую или огородную землю) насыпать в ящик или горшки слоем 20 сантиметров. Чтобы ускорить укоренение и отрастание луковиц, перед высадкой их в течение 1–2 суток выдержать в теплой влажной среде. Потом высадить луковицы вплотную друг к другу, заглубить в почву примерно до половины их высоты и сверху присыпать рыхлой землей.

Поливать луковицы нужно часто и обильно теплой водой. Обычно для формирования листьев бывает достаточно запаса питательных веществ в луковице, собственно, на этом и основана выгонка. Однако если растения отстают в росте, их нужно подкормить – 3 грамма комплексного полного минерального удобрения растворить в 1 литре воды.

Лук, растущий в воде, подкармливать обязательно раз в неделю, внося в сосуды по несколько гранул комплексного минерального удобрения.

Листья срезать, когда они отрастут на 25–30 сантиметров, в утренние часы, пока они сухие. Если для выгонки используют достаточно крупные луковицы, с них можно срезать листья дважды. После первой срезки растения полить, подкормить: рост побегов вскоре возобновляется. Урожай, конечно, будет меньше, чем при первой срезке, но общая продуктивность «плантации» возрастет.

НАША ПЕРЕПИСКА

Морковь, шпинат и томаты хорошо уживаются

Валентине Степук (г.Ивацевичи). Продолжительность жизни у крыжовника до 30 лет и более, а каждой отдельной ветви – до 7–10 лет. Наиболее качественный и обильный урожай дают 1–2-летние ветви.

Игорю Костюкевичу (Витебск). Совместное выращивание моркови, шпината, лука и томатов очень эффективно, так как первые три культуры хорошо уживаются друг с другом, а лук отпугивает от моркови морковную муху.

Ольге Ольховик (г.Столбцы). «Стрелки» на луке появляются обычно из-за того, что зимой лук-севок хранился в неподходящих условиях. Наиболее благоприятная температура хранения – плюс 18–20 градусов (теплый способ) при влажности 60–70 процентов.

Регине Молчан (г.Молодечно). Лучшие сорта помидоров для выращивания в квартире: Грунтовый грибовский, Маяк, Малютка, Первенец, Перемога. Для получения спелых плодов в июне семена высевают на рассаду в середине февраля.

Сергею Кириенко (Россонский район). Если вишня будет сильно повреждена морозами, что вызовет выделение камеди из стволов, то рану очистите от камеди и смажьте садовым варом.

Галине Багровой (Минский район). На длительное хранение куриные яйца укладывают с чистой скорлупой. Загрязненные мыть нельзя, иначе они могут начать портиться.

ОГОРЧАЕМСЯ НЕУДАЧЕЙ

А внутри – тумаки

Снаружи моя капуста выглядит нормально – претензий к ней нет. А вот внутри она чем-то больна: внутренняя часть почему-то темная и разлагается. Что с ней происходит? Почему?

Галина ЗУБЦОВА.

Россонский район.

Продолжительное воздействие отрицательной температуры при хранении капусты может привести к образованию так называемых тумаков – это то, о чем вы пишете. Тумаки образуются вследствие того, что внутренняя часть кочана, особенно зона верхушечной почки, наиболее чувствительна к холоду. Зона почки замерзает при температуре минус 0,8–1 градус, кочерыги – 1,5–1,8, листьев – 3–4 градуса. Кроме того, по плотной ткани кочерыги кочаны промораживаются в 1,5 раза быстрее, чем через листья. Поэтому внутренняя зона верхушечной почки гибнет раньше, чем наружняя. При согревании капусты верхние слои листьев восстанавливают жизнедеятельность, а внутренние начинают разлагаться.

У плотных кочанов тумаки образуются быстрее. У средних кочанов капусты лежкого сорта Амагер при температуре минус 2 градуса тумаки образуются через 3,5–4 недели, при минус 3 – через 2 недели, при минус 4 – около недели. При температуре минус 1 градус ткани кочана не повреждаются и тумаки не образуются.

Напомним, оптимальная температура хранения капусты минус 1 градус. Непродолжительное понижение ее до минус 1,5 градуса не опасно, но допускать этого в течение длительного времени нельзя: могут появиться тумаки.

РАСТЕНИЯ ЛЕЧАТ

Яблоко

Вы занедужили. Что делать? У вас есть собственный лекарь – сад. Поэтому обращаться в аптеку, зная лечебные свойства плодов и ягод, вам придется реже.

Начнем с яблони. Яблоки не считаются богатым источником витамина С, кроме таких сортов, как Антоновка обыкновенная, Уэлси. Во время хранения количество витамина С уменьшается. Но лечебными свойствами обладают и переработанные плоды. В яблоках много пектина, который связывает и обезвреживает соединения тяжелых металлов и радиоактивных веществ и задерживает развитие вредных микроорганизмов в кишечнике, выводит холестерин из организма.

При заболеваниях сердечно-сосудистой системы, почек, избыточном весе систематически, 1–2 раза в неделю, многие устраивают разгрузочные дни (1,5–2 кг очищенных яблок в день). В рационе больных атеросклерозом, гипертонией должны быть яблоки. Плоды и сок хороши при заболевании почек, мочекаменной болезни, артритах, нефритах.

При запорах советуют съедать 1–2 сырых или печеных кислых плода натощак.

Богатые солями калия и танином яблоки – хорошее профилактическое средство при подагре.

Настой листьев (1 ст. ложка на стакан кипятка) применяют по 1/3 стакана 4–5 раз в день при простуде.

Настой листьев (15 г сырья на стакан кипятка настоять в термосе 3–4 часа, процедить) используют как полоскание при ларингитах.

Отвар плодов применяют при мочекаменной болезни, подагре, ревматизме, гастрите, атеросклерозе и кашле. Три неочищенных яблока нарезать, залить 1 л кипятка, варить 10 минут, добавить сахар по вкусу. И пить всю дозу в течение дня.

СЕМЕЙНАЯ ФЕРМА

Когда и как кормить корову

Пожалуйста, расскажите, какой должен быть режим кормления коровы.

Людмила ОБУШЕНКО.

Кормят коров три раза в сутки. Желательно, чтобы промежутки между кормлениями были примерно одинаковыми.

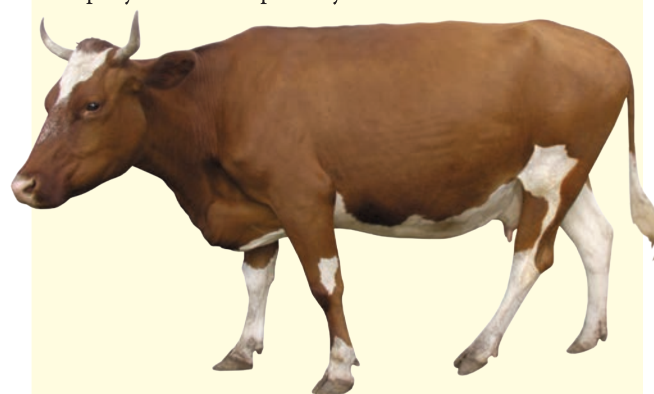
Сначала дают животным концентраты, затем сочные и лишь потом грубые корма.

Основное количество суточной нормы грубых кормов корове дают вечером.

Грубые корма нужно соответствующим образом готовить. В частности, солому кроме измельчения и смешивания с сочными кормами рекомендуется запаривать. Для этого суточную норму измельченной соломы заливают горячей, слегка подсоленной водой (15–20 граммов соли на 1 литр воды) и плотно закрывают крышкой. Через 2–3 часа, смешав с силосом или измельченной свеклой, можно дать корове.

Концентрированные корма дают скоту в дробленом или молотом виде.

Из всех домашних животных корова больше всех потребляет воды: зимой – 35–40 литров, летом – 50–60. И это вполне объяснимо: ведь для образования 1 литра молока необходимо около 3 литров воды. В жаркое время года вода нужна еще и для предохранения животного от перегрева. Поят корову не менее 3 раз в сутки.

Раздел ведет агроном Федор ВЕРАВОЙША.

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com http://www.nv-online.info

Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Паколькі ў рэдакцыі няма магчымасці рэцэнзаваць і вяртаць нявыкарыстаныя матэрыялы, яна пакідае права ўступаць у перапіску за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 12.03.2018 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 24 010 экз. Заказ № 926.